

KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2014. godini**

Podgorica, jun 2015

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. METODOLOGIJA	3
2.1. Pravni osnov	3
2.2. Prikupljanje podataka	4
2.3. Prikaz podataka	4
2.4. Definicije i objašnjenja	5
3. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U CRNOJ GORI U 2014. GODINI	5
3.1. Državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa osnovnim makroekonomskim indikatorima	5
3.2. Dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa zemljama članicama Evropske unije u 2013. godini	7
4. IZVJEŠTAJ PO KATEGORIJAMA DRŽAVNIH POMOĆI	8
4.1. Horizontalna državna pomoć	11
4.2. Sektorska državna pomoć	13
4.3. Regionalna državna pomoć	14
5. USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA (UOEI) I POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI (DE MINIMIS POMOĆI)	16
5.1. Usluge od opšteg ekonomskog interesa (UOEI)	16
5.2. Pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći)	17
6. PREGLED DRŽAVNIH POMOĆI U POLJOPRIVREDI	18
7. DRŽAVNA POMOĆ PO REGIONIMA I OPŠTINAMA	18
8. VRSTE (INSTRUMENTI) DODJELE DRŽAVNE POMOĆI	20
8.1. Državne garancije kao instrument pomoći	21
9. ANALIZA EFEKATA DODIJELJENE DRŽAVNE POMOĆI	23
9.1. Razlozi i osnov za analizu efekata	23
9.2. Analiza efekata	24
10. REZIME	41
Prilog A - Informaciju o privrednim subjektima koji su bili korisnici državne pomoći u 2014. godini	43

1. UVOD

Od stupanja na snagu Odluke Savjeta ministara Evropske unije o Evropskom partnerstvu, napredak Crne Gore u evropskim integracijama se prati, između ostalog, i na osnovu stepena ispunjenja preporuka koje ovaj dokument sadrži. Jedna od preporuka je i izgradnja transparentnog sistema državne pomoći, kao prvog koraka ka uspostavljanju kontrole u ovoj oblasti.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Crne Gore, s druge strane (u daljem tekstu: SSP), Crna Gora je preuzela obavezu usvajanja pravnog okvira za kontrolu državne pomoći, usklađenog sa pravnom tekovinom Evropske unije (*acquis communautaire*) u ovoj oblasti.

Na ovaj način je omogućena efikasna prethodna (*ex ante*) i naknadna (*ex post*) kontrola svih novih mjera državne pomoći, kao i usaglašavanje već postojećih mjera sa pravilima koja budu uspostavljena, što će imati pozitivne efekte u kreiranju ekonomske politike, planiranju budžeta i unapređenju politike regionalnog razvoja.

Ovaj izvještaj je osmi ove vrste do sada, i sadrži podatke i informacije za 2014. godinu. Izvještaj je baziran na informacijama dobijenim od strane davalaca državne pomoći, tj. od strane ministarstava i organa lokalne samouprave. Pravni osnov za izradu ovog izvještaja predstavlja Zakon o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 74/09 i 57/11) (u daljem tekstu: Zakon). Metodologija izrade godišnjeg izvještaja propisana je Pravilnikom o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 32/10, 22/12 i 50/12) (u daljem tekstu: Pravilnik). U skladu sa Zakonom i obavezama iz SSP-a, ovaj izvještaj biće dostavljen Vladi i Skupštini Crne Gore, nakon čega će biti poslat i Evropskoj komisiji.

Metodologija koja se koristi u Evropskoj uniji i njenim državama članicama u pripremanju godišnjih izvještaja o dodijeljenim pomoćima korišćena je u pripremi inventara (popisa) dodijeljene državne pomoći u 2014. godini. Inventar (popis) državne pomoći je posebna, unaprijed određena tabela sa podacima o dodijeljenim državnim pomoćima, i predstavlja bazu podataka za pripremanje godišnjeg izvještaja.

Konsolidovani Inventar (popis) državne pomoći je dostupan na internet stranici Komisije za kontrolu državne pomoći www.kkdp.gov.me

2. METODOLOGIJA

2.1. Pravni osnov

U cilju sprovođenja efikasne kontrole nad dodjelom državne pomoći, Crna Gora je usvojila pravni okvir koji čine sljedeći propisi:

- Zakon o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br.74/09 i 57/11)
- Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 27/10, 34/11 i 16/14);
- Uredba o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 27/10, 34/11 i 12/13);
- Uredba o načinu vođenja evidencije o državnoj pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 27/10 i 34/11);

- Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 31/10, 22/12 i 50/12).
- Pravilnik o listi pravila državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 35/14 i 02/15)

Oblast državne pomoći u Evropskoj uniji regulisana je čl. 107-109 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (u daljem tekstu: Ugovor). Na osnovu odredbi člana 107 stav 1 Ugovora i u skladu sa Zakonom i SSP-om, državna pomoć predstavlja svaku pomoć koja:

- je dodijeljena iz javnih sredstava,
- je selektivna,
- predstavlja ekonomsku prednost određenom privrednom subjektu, sektoru ili regionu ili proizvodnji određenih proizvoda ili pružanju određenih usluga i na taj način narušava ili prijeti da naruši konkurenciju na tržištu; i
- utiče na međunarodnu trgovinu.

Prema metodologiji Evropske komisije, državnom pomoći se ne smatra pomoć dodijeljena korisnicima koji nijesu privredni subjekti, odnosno koji ne obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili prometa robe i/ili vršenja usluga na tržištu. Državnom pomoći se ne smatra pomoć dodijeljena privrednim subjektima za obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa kada su kumulativno ispunjeni određeni kriterijumi¹ kao ni pomoć male vrijednosti (*de minimis*) – do 200.000 eura jednom privrednom društvu za period od 3 fiskalne godine, bez obzira na opravdane troškove.

U skladu sa navedenim, Izvještaj za 2014. godinu ne sadrži podatke o pomoći:

- dodijeljenoj domaćinstvima, invalidnim licima, za infrastrukturne projekte (ukoliko je pristup infrastrukturi obezbijeđen za sve potencijalne korisnike pod jednakim uslovima);
- koja ima karakter opštih mjera i dostupna je svim subjektima pod istim uslovima (kvote, javne nabavke, tehnički standardi, opšte mjere poreske politike),
- dodijeljenoj za potrebe odbrane.

2.2. Prikupljanje podataka

Izvještaj sadrži podatke o državnim pomoćima dodijeljenim korisnicima u Crnoj Gori. Davaoci državnih pomoći su objedinili podatke o individualnim i pomoćima dodijeljenim u okviru šema državnih pomoći. Ovi podaci poslani su Odjeljenju za državnu pomoći i Komisiji za kontrolu državne pomoći, gdje su obrađeni u skladu sa važećom metodologijom.

Ovogodišnji izvještaj uključuje procjenu bruto domaćeg proizvoda (u daljem tekstu: BDP), kao i podatke o javnim rashodima, dobijene od strane Ministarstva finansija.

2.3. Prikaz podataka

Davaoci državne pomoći dostavili su izvještaje o dodijeljenim državnim pomoćima po kategorijama, namjeni i vrstama (instrumentima).

---

¹ Kriterijumi iz predmeta Altmark: privredno društvo primalac mora zaista da ima obavezu pružanja usluge od opšteg ekonomskog interesa koja mora biti jasno definisana, parametri na osnovu kojih se kompenzacija izračunava moraju se utvrditi unaprijed na objektivan i transparentan način, kompenzacija ne smije preći ono što je potrebno da se pokriju svi troškovi ili dio troškova nastalih u ispunjavanju obaveza pružanja javnih usluga, uzimajući u obzir odgovarajuće primitke i opravdanu dobit i visina potrebne kompenzacije mora se odrediti na osnovu analize troškova koje bi imalo prosječno dobro vođeno privredno društvo adekvatno opremljeno odgovarajućim sredstvima, ukoliko nije izabrano procedurom javnih nabavki.

Izveštaj sadrži konsolidovane podatke po kategorijama i vrsti (instrumentu) dodijeljene državne pomoći u prethodnoj godini. Bitno je napomenuti da Izveštaj obuhvata samo ona javna sredstva koja predstavljaju državnu pomoć u skladu sa Zakonom.

Državna pomoć dodijeljena u sektoru poljoprivrede prikazana je posebno, u skladu sa članom 73(9) SSP-a i članom 1 stav 2 Zakona.

Državna pomoć za usluge od opšteg ekonomskog interesa i državna pomoć male vrijednosti (de minimis), prikazane su posebno, obzirom da se po metodologiji EU iste ne prikazuju kao dio godišnjeg izvještaja već se za njih vodi posebna evidencija.

2.4. Definicije i objašnjenja

Državna pomoć su rashodi, umanjeni prihodi ili umanjenje imovine države, odnosno opštine, kojom se narušava ili može narušiti slobodna konkurencija na tržištu i koja može uticati na trgovinu između Crne Gore i Evropske Zajednice ili države članice Centralno-evropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA), dovođenjem u povoljniji tržišni položaj određenih privrednih subjekata, proizvoda ili usluga. Namjena državne pomoći je da finansira i sufinansira programe privrednih subjekata koji se bave tržišnom proizvodnjom roba i usluga radi sticanja dobiti i na taj način sticanja prednosti u odnosu na konkurente.

Državna pomoć može biti dodijeljena kao individualna državna pomoć i na osnovu šeme državne pomoći. **Individualna pomoć** je pomoć dodijeljena određenom korisniku za određenu namjenu ili određeni projekat, a **šema državne pomoći** je akt na osnovu kojeg državna pomoć može biti dodijeljena potencijalnim korisnicima na osnovu opštih uslova utvrđenih u šemi, kao i akt na osnovu kojeg je državna pomoć, koja nije uslovljena određenim projektom korisnika, dodijeljena na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu.

U Crnoj Gori, državna pomoć se dodjeljuje iz **državnog budžeta** kroz različite vrste (instrumente) koji mogu biti direktni (najčešće subvencije) ili indirektni (npr. fiskalne olakšice, garancije itd.).

U skladu sa Zakonom, **davaoci** državne pomoći definisani su kao organi državne uprave, organi lokalne uprave i pravna lica koja upravljaju i raspoložu prihodima uvedenim zakonom i na osnovu zakona.

Korisnik državne pomoći je pravno ili fizičko lice koje u obavljanju djelatnosti proizvodnje, prometa robe, odnosno pružanja usluga na tržištu, koristi državnu pomoć.

3. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U CRNOJ GORI U 2014. GODINI

3.1. Državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa osnovnim makroekonomskim indikatorima

Tabela 1: Ukupna državna pomoć u odnosu na makroekonomske pokazatelje

Indikator	Jedinica mjere	2012	2013	2014
Državna pomoć	miliona eura	41,878	100,301	28,032
BDP	miliona eura	3.151,727	3.327,000 ²	3.393,200 ³
Učešće državne pomoći u BDP-u	%	1,33	3,02	0,83
Javni rashodi	miliona eura	1.430,800	1.587,97	1.606,65 ⁴

² Izvor podataka: MONSTAT

³ Procjena Ministarstva finansija

⁴ Izvor podataka: Ministarstvo finansija

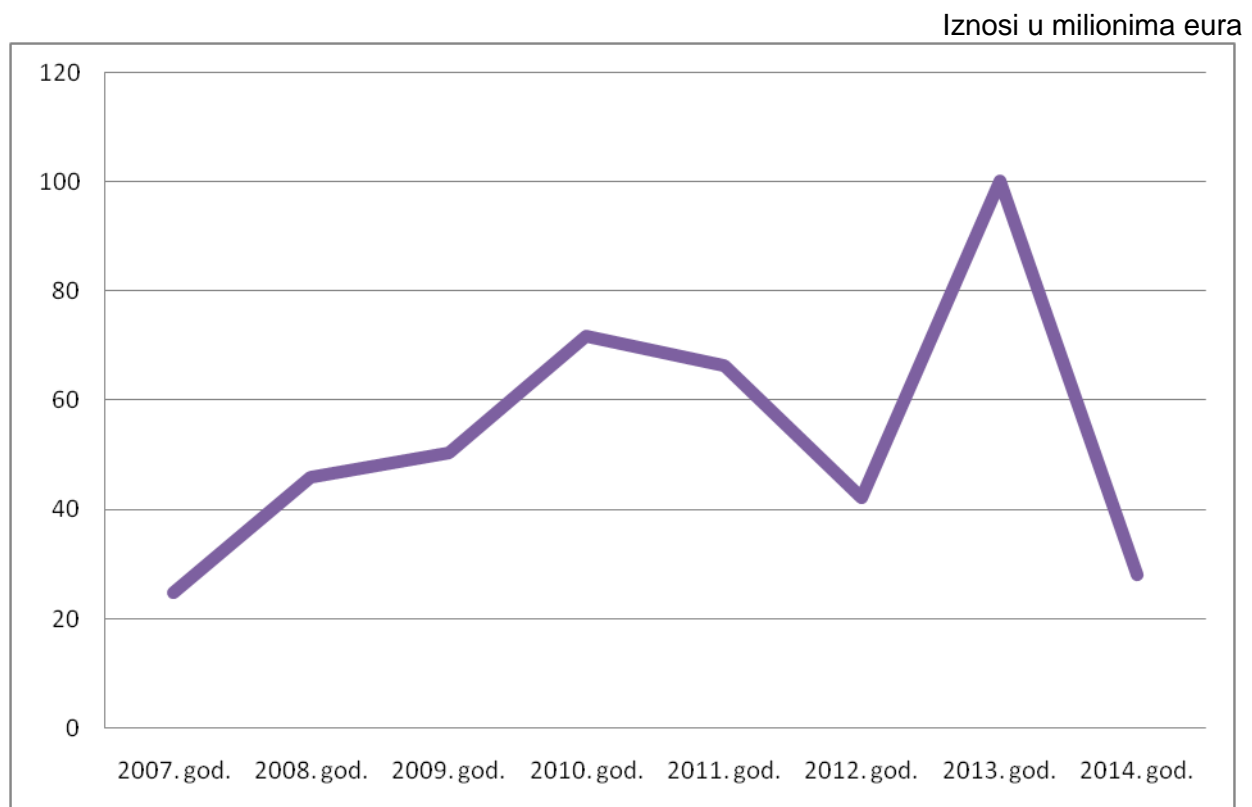
Učešće državne pomoći u javnim rashodima	%	2,93	6,32	1,74
Zaposleni	Broj	166 444	171 865	173 816
Državna pomoć po zaposlenom	Euro	251,60	583,60	161,28
Stanovništvo	Broj	621 240	622 777	621 518
Državna pomoć po glavi stanovnika	Euro	67,41	161,05	45,10

U Tabeli 1. prikazani su podaci o ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za prethodne tri godine (uključujući sektor poljoprivrede i ribarstva i sektor saobraćaja) u odnosu na osnovne makroekonomske pokazatelje. Procenat državne pomoći u BDP-u smanjen je sa 3,03% u 2013. na 0,83% u 2014. godini. Apsolutni iznos dodijeljene državne pomoći u 2014. godini je manji za 72,05% u odnosu na 2013. godinu.

U 2014. godini dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori iznosila je 28.032.376,86 eura.

Iako Izvještaj sadrži podatke za 2012., 2013. i 2014. godinu, grafikon koji slijedi pokazuje trend državnih pomoći u Crnoj Gori od 2007. godine, od kada se godišnji izvještaji o dodijeljenoj državnoj pomoći pripremaju u skladu sa metodologijom Evropske unije.

Slika 1: Trend kretanja državne pomoći za period 2007.-2014. godina

U tabeli 2 prikazani su podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za prethodne tri godine (isključujući sektor poljoprivrede i ribarstva i sektor saobraćaja) u odnosu na osnovne makroekonomske pokazatelje.

Tabela 2: Državna pomoć (bez sektora poljoprivrede i ribarstva i saobraćaja) u odnosu na makroekonomske pokazatelje.

Iznosi su u hiljadama eura

Indikator	Jedinica mjere	2012	2013	2014
Državna pomoć	miliona eura	37,960	95,648	25,935
BDP	miliona eura	3.151,727	3.327,000	3.393,200
Učešće državne pomoći u BDP-u	%	1,20	2,88	0,76
Javni rashodi	miliona eura	1.430,80	1.587,97	1.606,65
Učešće državne pomoći u javnim rashodima	%	2,65	6,02	1,61

3. 2. Dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa zemljama članicama Evropske unije u 2013. godini

Tabela 3: Ukupna državna pomoć (bez sektora poljoprivrede i ribarstva, saobraćaja i antikriznih mjera) u EU 28, državama članicama i Crnoj Gori

Država članica	Ukupna državna pomoć bez sektora poljoprivrede i ribarstva, saobraćaja i antikriznih mjera	
	mil. eura	BDP učešće u %
*CG2014	25,9	0,76
CG2013	95,6	2,89
EU-28	62736,9	0,50
Belgija	1466,4	0,40
Bugarska	120,7	0,30
Češka Republika	1658,1	1,10
Danska	2526,0	1,00
Njemačka	12017,6	0,40
Estonija	63,0	0,30
Irska	797,2	0,50
Grčka	2919,7	1,60
Španija	2779,2	0,30
Francuska	12988,8	0,60
Hrvatska	170,1	0,40
Italija	3520,4	0,20
Kipar	104,2	0,60
Letonija	373,6	1,10
Litvanija	205,3	0,60
Luksemburg	158,1	0,30
Mađarska	1524,0	1,60
Malta	129,3	1,80
Holandija	2006,7	0,30
Austrija	1816,3	0,60
Poljska	2671,0	0,70
Portugalija	543,0	0,30
Rumunija	879,2	0,60

Slovenija	579,1	1,60
Slovačka	198,9	0,30
Finska	2545,7	1,30
Švedska	3367,4	0,80
Velika Britanija	4607,7	0,20

U tabeli 3 prikazani su podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći u 2013. godini (ažurirani u jesen 2014. godine), prema poslednjim raspoloživim podacima.

4. IZVJEŠTAJ PO KATEGORIJAMA DRŽAVNIH POMOĆI

Prema metodologiji Evropske unije, državna pomoć se, prema primarnim ciljevima dodjele, dijeli na sljedeće kategorije:

- Horizontalnu državnu pomoć,
- Sektorsku državnu pomoć, i
- Regionalnu državnu pomoć.

Takođe, državna pomoć u Evropskoj uniji dodjeljuje se i kao naknada za pružanje usluge od opšteg ekonomskog interesa, i kao pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć).

Horizontalna državna pomoć namijenjena je većem broju korisnika, bez davanja prednosti ranije određenim (poznatim) ekonomskim aktivnostima, privrednim društvima, proizvodima i uslugama i na taj način narušava konkurenciju u manjem obimu nego sektorske pomoći.

Sektorska državna pomoć je namijenjena tačno utvrđenim sektorima i aktivnostima, narušavajući ili prijeteći da naruši konkurenciju na tržištu u većem obimu. Upravo iz razloga selektivnosti kod dodjele ove vrste pomoći, a naročito kada se radi o tzv. sektorima čelika, uglja, sintetičkih vlakana i brodogradnje, EU primjenjuje posebna pravila. Imajući u vidu navedeno, ova pravila su ugrađena u posebne protokole SSP-a.

Regionalna državna pomoć se dodjeljuje sa ciljem podsticanja privrednog razvoja nerazvijenih, odnosno manje razvijenih regiona, prije svega onih u kojima je životni standard izuzetno nizak ili u kojima vlada velika nezaposlenost. Ova kategorija državne pomoći se dodjeljuje privrednim subjektima u regionima gdje se ulaganja smatraju opravdanim zbog postojanja ekonomskih, prirodnih, socijalnih i/ili drugih nedostataka.

Usluge od opšteg ekonomskog interesa (UOEI) su usluge koje organi vlasti država članica na nacionalnom, regionalnom ili nivou lokalnih zajednica, klasifikuju kao one koje su od opšteg interesa i zbog toga je država u obavezi da ih servisira. Ova kategorija obuhvata kako ekonomske, tako i neekonomske aktivnosti, ali su samo ekonomske aktivnosti predmet posebnog EU zakonodavstva koje se odnosi na unutrašnje tržište i konkurenciju.

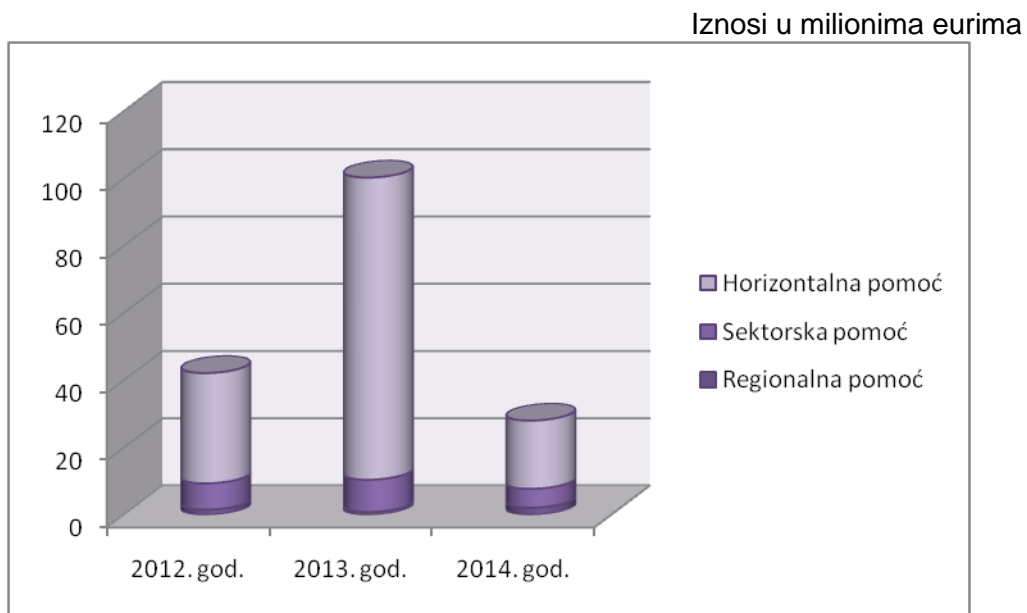
Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) je pomoć dodijeljena privrednom društvu tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine koja ne prelazi iznos od 200.000 eura, odnosno 100.000 eura za obavljanje komercijalnog prevoza tereta u drumskom saobraćaju.

Tabela 4: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2012., 2013. i 2014. godini po kategorijama

Iznosi u milionima eura

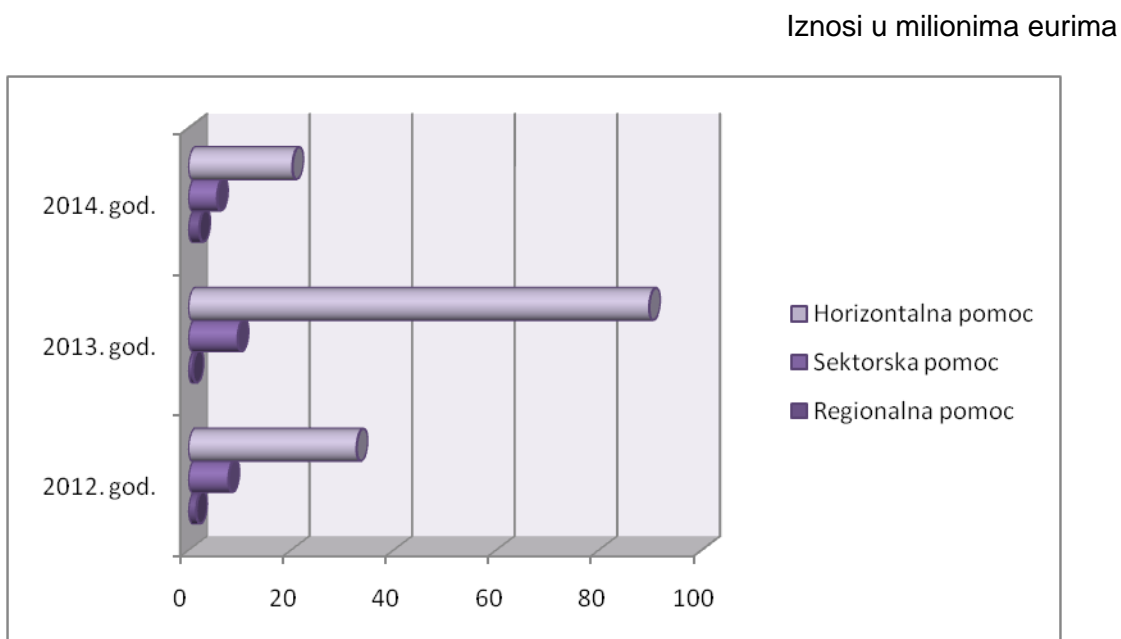
Kategorija	2012.	Učešće%	2013.	Učešće%	2014.	Učešće%
1.Horizontalne pomoći	32,806	78,34	89,843	89,57	20,286	72,37
Obuka	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Zapošljavanje	1,046	2,50	0,648	0,65	0,690	2,46
MSP	1,452	3,47	3,503	3,49	4,042	14,42
Sanacija i restrukturiranje	28,487	68,02	85,055	84,80	9,569	34,13
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Zaštita životne sredine	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Istraživanje i razvoj	1,238	2,96	0,263	0,26	0,655	2,34
Ostale pomoći	0,581	1,39	0,374	0,37	5,330	19,01
2.Sektorske državne pomoći	7,530	17,98	9,612	9,58	5,603	19,99
Rudarstvo	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Čelik	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Saobraćaj	1,333	3,18	3,820	3,81	1,641	5,85
Poljoprivreda i ribarstvo	1,289	3,08	0,833	0,83	0,456	1,63
Kultura, informisanje i sport	3,508	8,38	4,959	4,94	3,506	12,51
Brodogradnja	0,105	0,25	0,000	0,00	0,000	0,00
Finansijske usluge	1,296	3,09	0,000	0,00	0,000	0,00
Ostali sektori	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
3.Regionalna pomoć	1,542	3,68	0,847	0,84	2,143	7,65
Ukupno	41,878	100,00	100,301	100,00	28,032	100,00

Slika 2: Struktura ukupne državne pomoći u Crnoj Gori u 2012, 2013. i 2014. godini

Podaci iskazani u Tabeli 4. i na Slikama 2. i 3. o učešću pojedinih kategorija državne pomoći u ukupnom iznosu dodijeljene državne pomoći u Crnoj Gori, pokazuju da je u 2014. godini, u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći učešće horizontalne pomoći 72,37%, sektorske 19,99% i regionalne 7,65%.

Slika 3: Struktura državne pomoći u Crnoj Gori u 2012, 2013. i 2014. godine

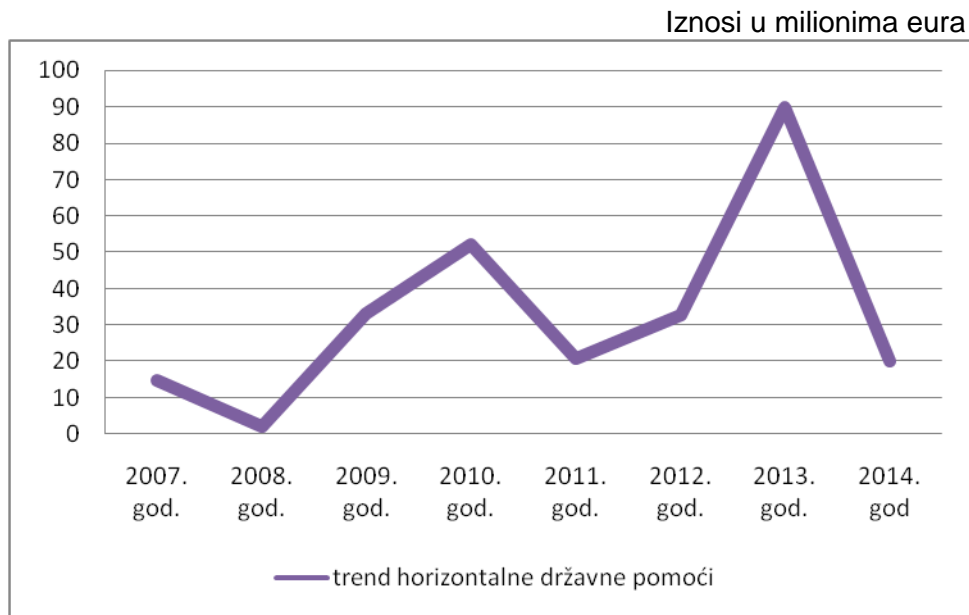
4.1. Horizontalna državna pomoć

Tabela 5: Horizontalna državna pomoć u Crnoj Gori u 2012, 2013. i 2014. godini

Iznosi u hiljadama eura

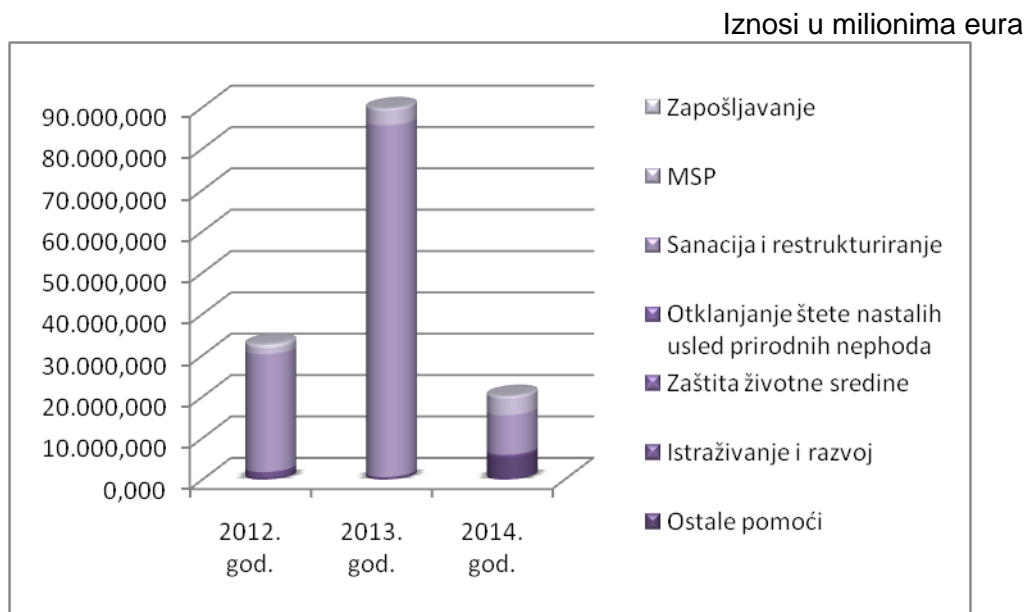
Vrsta horizontalne državne pomoći	2012. god.	2013. god.	2014. god.	Indeks 13/12	Indeks 14/13
Obuka	0,000	0,000	0,000	-	-
Zapošljavanje	1.046,357	648,262	690,230	61,95	106,47
MSP	1.452,341	3.502,733	4.042,134	241,18	115,40
Sanacija i restrukturiranje	28.487,354	85.055,023	9.568,729	298,57	11,25
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Istraživanje i razvoj	1.238,378	263,121	655,289	21,25	249,04
Ostale pomoći	581,286	373,534	5.330,000	64,26	1426,91
Ukupno	32.805,716	89.842,673	20.286,382	273,86	22,58

Slika 4: Trend horizontalne pomoć

Prema podacima iskazanim u Tabeli 5, apsolutni iznos horizontalne državne pomoći je u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu smanjen za 77,42%, dok je u odnosu na 2012. godinu učešće državne pomoći smanjeno za 38,16%.

Slika 5: Struktura horizontalne državne pomoći u 2012, 2013. i 2014. godini

U izvještaju postoji kategorija ostale pomoći, koja podrazumijeva pomoći kojima namjena nije mogla biti identifikovana po kategorijama.

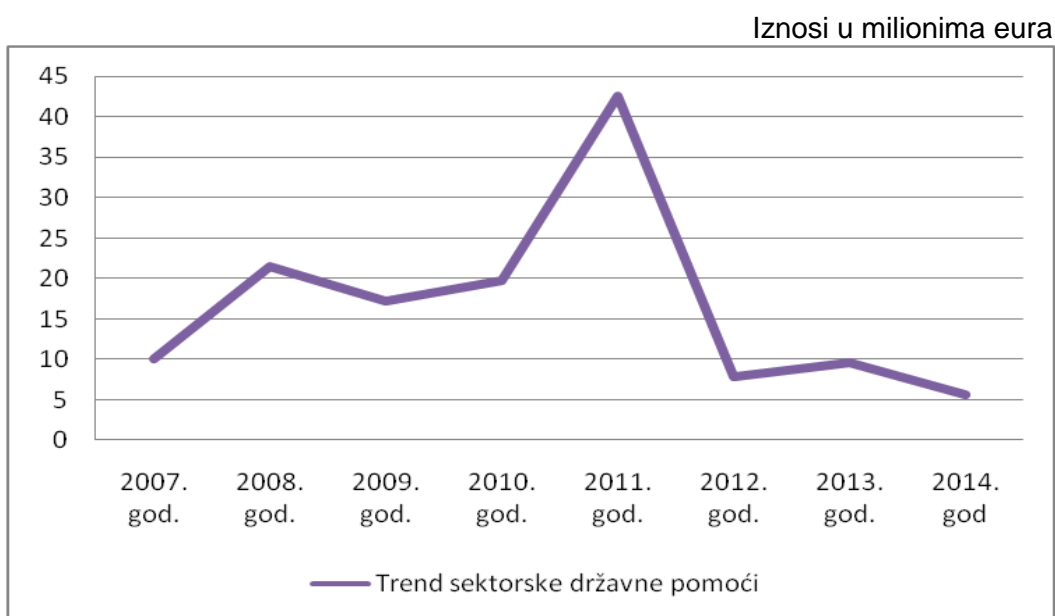
4.2. Sektorska državna pomoć

Tabela 6: Sektorska državna pomoć u Crnoj Gori u 2012, 2013. i 2014. godini

Iznosi u milionima eura

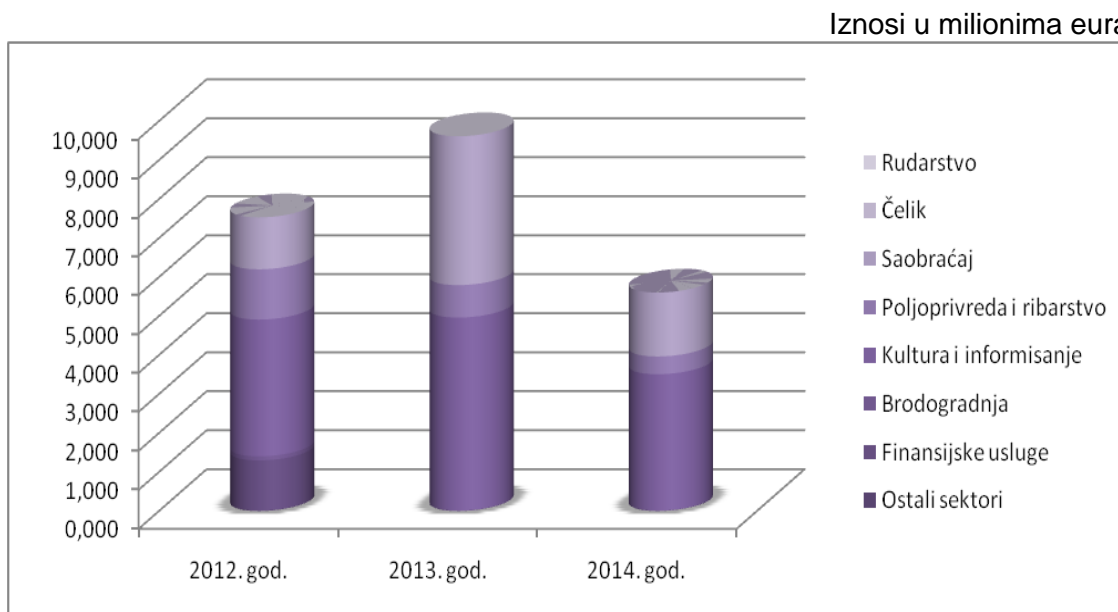
Sektor	2012. god.	2013. god.	2014. god.	Index 13/12	Index 14/13
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Čelik	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Saobraćaj	1,333	3,820	1,641	286,60	42,95
Poljoprivreda i ribarstvo	1,289	0,833	0,456	64,57	54,75
Kultura, informisanje i sport	3,508	4,959	3,506	141,39	70,70
Brodogradnja	0,105	0,000	0,000	0,00	0,00
Finansijske usluge	1,296	0,000	0,000	0,00	0,00
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Ukupno	7,530	9,612	5,603	127,64	58,29

Slika 6: Trend sektorske državne pomoći

Apsolutni iznos dodijeljene sektorske državne pomoći u 2014. godini je 41,71% manji u odnosu na 2013. godinu, odnosno manji 28,61% u odnosu na 2012. godinu.

Slika 7: Struktura sektorske državne pomoći u Crnoj Gori u 2012, 2013. i 2014. godini

4.3. Regionalna državna pomoć

Regionalna državna pomoć se dodjeljuje u cilju podsticanja razvoja manje razvijenih, odnosno nerazvijenih područja - regiona i usmjerena je na ublažavanje strukturnih problema i regionalne neravnomjernosti u razvoju. Ova kategorija državne pomoći podrazumijeva mjere koje podstiču ekonomsku aktivnost, sa ciljem smanjenja ekonomskih, prirodnih, socijalnih i drugih razlika u tim područjima.

U 2014. godini, regionalna pomoć je iznosila 2.143.357,37 eura.

Tabela 7: Regionalna državna pomoć u Crnoj Gori u 2012, 2013. i 2014. godini

Pokazatelj	Iznosi u milionima eura				
	2012. god.	2013. god.	2014. god.	Index 13/12	Index 14/13
Regionalna državna pomoć	1,542	0,847	2,143	54,90	253,20

Na osnovu Programa podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama, Ministarstvo ekonomije dodijelilo je pomoć u iznosu od 11.272,00 eura.

Takođe, Ministarstvo ekonomije je, na osnovu Programa podsticanja razvoja klastera u Sjevernom regionu i manje razvijenim opštinama Crne Gore za 2012 – 2016. godinu, u 2014. godini dodijelilo pomoć u iznosu od 10.000,00 eura u obliku subvencije refundiranjem dijela troškova investicije odnosno projekta.

Nadalje, Ministarstvo ekonomije je na osnovu Programa povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za

period 2014-2016. godine, u 2014. godini dodijelilo pomoć u iznosu od 1.800,00 eura u obliku subvencije refundiranjem dijela troškova investicije.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je dodijelilo pomoć u iznosu od 6.231,43 eura. Navedeni iznos odnosi se na dodijeljivanje regionalne državne pomoći na osnovu Investicionog plana AD Ski Resort – Kolašin 1450 u cilju povećanja turističke ponude sjevernog regiona a ujedno i podsticanja razvoja određene regije Crne Gore.

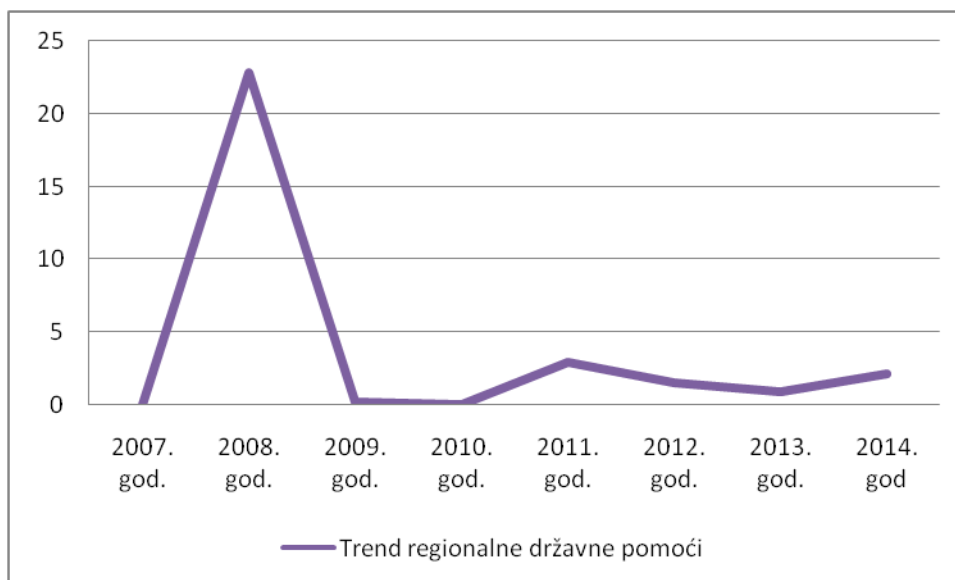
Ministarstvo održivog razvoja i turizma je dodijelilo pomoć u iznosu od 100.256,05 eura. Navedeni iznos dodijeljen je u okviru regionalne pomoći na osnovu Investicionog plana Gintasmont Investment Construction and Trade AD u cilju povećanja ponude ugostiteljskih usluga u Podgorici.

Ministarstvo ekonomije je, na osnovu Projekta izdavanje garancije za kreditno zaduženje Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica, izdalo garanciju u iznosu od 20.000.000,00 eura CGES-u, u skladu sa rješenjem Komsije br. 01-8/1 od 29. januara 2013 godine. Imajući u vidu da nijesu postojali podaci o procjeni koštanja garancije od finansijskih institucija, u izvještaju je prikazan iznos od 2.000.000,00 eura u skladu sa metodologijom EU.

Opština Kolašin je dodijela državnu pomoć pravnim i fizičkim licima registrovanim za obavljanje turističke i ugostiteljske djelatnosti, zbog loše zimske turističke sezone, u vidu oslobođenja plaćanja dijela iznosa poreza na nepokretnosti za 2014. godinu (iznos: 13.797,89 eura).

Slika 8: Trend regionalne državne pomoći

Iznosi u milionima eura

5. USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA (UOEI) I POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI (DE MINIMIS POMOĆI)

Prateći preporuke Evropske komisije u Poglavlju 8, u dijelu koji se odnosi na politiku državne pomoći, u martu 2014. godine Vlada Crne Gore je donijela Uredbu o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći, na osnovu koje je stvoren pravni

osnov za potpuno usklađivanje crnogorskog zakonodavstva iz oblasti državne pomoći sa pravnom tekovinom. Nova uredba odgovorila je na izazove u procesu pregovaranja u ovoj oblasti na način što je Ministarstvu finansija, kao nosiocu politike državne pomoći u Crnoj Gori, data mogućnost da direktno objavljuje prevode pravila o državnoj pomoći koje donose institucije Evropske unije i na taj način u potpunosti uskladi svoje zakonodavstvo sa evropskim.

Na osnovu ove Uredbe, u avgustu 2014. godine, donijet je Pravilnik o listi pravila državne pomoći u kojem su, između ostalih, *objavljeni Odluka Komisije od 20. decembra 2011. godine o primjeni člana 106 stav 2 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na državne pomoći u obliku naknada određenim preduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa i Uredba Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći).*

Prateći dinamiku izmjena akata na nivou Evropske unije, dopunama navedenog pravilnika u januaru 2015. godine objavljen je još jedan set akata, među kojima i *Okvir Evropske unije za državnu pomoć u obliku naknada za javne usluge.*

Na ovaj način stvoren je pravni osnov za primjenu pravila državne pomoći na usluge od opšteg ekonomskog interesa i pomoći male vrijednosti.

5.1. Usluge od opšteg ekonomskog interesa (UOEI)

Usluge od opšteg ekonomskog interesa (UOEI) su usluge koje organi vlasti država članica na nacionalnom, regionalnom ili nivou lokalnih zajednica, klasifikuju kao one koje su od opšteg interesa i zbog toga je država u obavezi da ih servisira. Ova kategorija obuhvata kako ekonomske, tako i neekonomske aktivnosti, ali su samo ekonomske aktivnosti predmet posebnog EU zakonodavstva koje se odnosi na unutrašnje tržište i konkurenciju.

Koncept usluga od opšteg ekonomskog interesa brzo se razvijao u Evropskoj uniji u toku zadnje dvije decenije. Usaglašen je sa idejom da ekonomija treba da se razvija na opštu korist a država je dužna da interveniše kad god tržište nije sposobno da pruži ono što je od ključne važnosti za građane. To ne znači, međutim, da su potrebe građana i državni intervencionizam da se zadovolje te potrebe važniji od tržišne ekonomije i konkurencije. Iz tog razloga, čitav koncept usluga od opšteg ekonomskog interesa izgrađen je na način koji pomaže da se održi krhka konkurentna ravnoteža i pored intervencije države.

Države članice imaju visok stepen diskrecionog prava prilikom definisanja date usluge kao usluge od opšteg ekonomskog interesa. Međutim, države bi trebalo da definišu UOEI na osnovu kriterijuma opšteg interesa za sve građane i pod uslovima koji nisu obavezno isti kao tržišni.

Da bi povećala pravnu sigurnost, naročito nakon presude u slučaju Altmark⁶, i da bi smanjila teret prijava u ovoj oblasti, EK je donijela „paket“ akata za finansiranje UOEI, koji je i Crne Gora u obavezi da primjenjuje.

---

⁶ V. fus notu 1 na str. 4.

Tabela 8: Pregled iznosa pomoći dodijeljenih za UOEI u 2014. godini

Iznosi u milionima eura

Usluge od opšteg ekonomskog interesa		
Davaoc državne pomoći	Korisnik državne pomoći	Iznos državne pomoći
Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Nacionalni parkovi Crne Gore	500.000,00
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Željeznički prevoz Crne Gore AD	2.300.000,00
Opština Cetinje	Vodovod i kanalizacija, Cetinje	5.000,00
Opština Danilovgrad	Prevoznici	6.130,71
Ministarstvo kulture	Radio televizija Crne Gore	2.400.000,00
Ukupan iznos		5.211.130,71

5.2. Pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći)

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) je pomoć dodijeljena privrednom društvu tokom perioda od tri fiskalne godine koja ne prelazi iznos od 200.000 eura, odnosno ne prelazi 100.000 eura za privredno društvo koje obavlja aktivnost komercijalnog prevoza tereta u drumskom saobraćaju.

Naime, javno finansiranje koje ispunjava kriterijume iz člana 107. stava 1. Ugovora o funkcionisanju EU smatra se državnom pomoći, pa se uvijek mora prijaviti Komisiji. Međutim, u skladu s članom 109. Ugovora, Savjet EU može odrediti kategorije pomoći koje se izuzimaju od obveze prijave. Na osnovu Uredbe (EZ) br. 994/98, Savjet je, u skladu s članom 109. Ugovora, odlučilo da pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) mogu predstavljati takvu kategoriju. Na osnovu toga, smatra se da pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) dodijeljene jednom privrednom društvu u određenom periodu koje ne prelazi određeni utvrđeni iznos, ne ispunjavaju sve kriterijume iz člana 107. stav 1. Ugovora i samim tim ne podliježu postupku prijave.

Na osnovu navedenog, pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) ne ulaze u ukupan iznos dodijeljenih državnih pomoći, pa se samim tim o njima i ne izvještava, već su davaoci dužni da vode evidencije o dodijeljenim *de minimis* pomoćima.

Na osnovu izvještaja Područnih jedinica Poreske uprave, u 2014. godini podnijeti su zahtjevi za dodjelu državne pomoći, u skladu sa članovima 32, 32a i 32b Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list CG“, broj 62/13 i 60/14) i članovima 31, 31a i 31b Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG“, broj 61/13).

U opštini Bijelo Polje podnijeto je 11 zahtjeva, Nikšiću 4 i Plužinama 1 zahtjev. Od 16 podnijetih zahtjeva u navedenim opštinama, 5 zahtjeva nije sadržalo podatke o planiranom iznosu oslobođenja po osnovu gore navedenih Zakona. Ukupan zahtijevana

pomoć po ovom osnovu iznosi 534.084,18 eura. Prema podacima dobijenim od Poreske uprave, zahtijevana pomoć nije još uvijek realizovana iz razloga što nisu usvojene procedure za implementaciju navedenih pravila.

6. PREGLED DRŽAVNIH POMOĆI U POLJOPRIVREDI

Izveštaj za 2014. godinu sadrži i podatke o dodijeljenim državnim pomoćima u sektoru poljoprivrede. Državna pomoć dodijeljena sektoru poljoprivrede je posebno prikazana, u skladu sa članom 73(9) SSP-a i članom 1 stav 2 Zakona, koji kaže da se ovaj zakon ne primjenjuje za namjene podsticaja razvoja poljoprivrede i ribarstva.

Ukupan iznos pomoći u poljoprivredi u 2014. godini iznosi 455.799,14 eura.

Izveštaj sadrži pregled pomoći datih od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, na osnovu Agrobudžeta. Ukupno dodijeljena državna pomoć iz Agrobudžeta u 2014. godini iznosi 363.757,87 eura. Pomoć je data za sljedeće namjene:

- Podrška mljekarskom sektoru - 244.173,00 €;
- Podrška organskoj proizvodnji - 3.840,00 €;
- Podrška ratarskoj proizvodnji – 44.419,96 €;
- Podrška podizanju višegodišnjih zasada – 9.295,00€;
- Podrška unapređenju kvaliteta proizvoda –10.153,57€;
- Upravljanje rizicima u poljoprivredi – 30.858,18€;
- Podrška sektoru morskog ribarstva – 21.018,16€.

Ostali iznos odnosi se na pomoć koju je opština Danilovgrad dodjeljivala poljoprivrednim proizvođačima za otkup mlijeka (74.428,00 eura), Opština Bijelo Polje za podsticaj razvoja poljoprivrede, turizma i zapošljavanja (12.822,27 eura) i opština Podgorica za prevazilaženje problema u poljoprivrednoj proizvodnji kod proizvođača (4.791,00 eura).

7. DRŽAVNA POMOĆ PO REGIONIMA I OPŠTINAMA

Vlada Crne Gore je u martu mjesecu 2014. godine donijela Odluku izmjenama i dopunama odluke o mapi regionalnih pomoći („Službeni list Crne Gore“, broj 22/12 i 6/14), kojom je cijela teritorija Crne Gore, u skladu sa SSP-om i NUTS Regulativom EU (RSC), određena kao područje gdje je životni standard izuzetno nizak ili gdje postoji velika nezaposlenost. Maksimalni dozvoljeni intenzitet regionalne pomoći, izražen u bruto ekvivalentu pomoći, shodno navedenoj Odluci, za velika društva iznosi 50%, za srednja 60% i mala 70% vrijednosti investicije.

U daljem tekstu daje se tabelarni prikaz državne pomoći dodijeljene po regionima i opštinama, koristeći se klasifikacijom propisanom odredbama člana 4 Zakona o regionalnom razvoju („Službeni list Crne Gore“, br. 20/11 i 26/11). Napominjemo da se za određene pomoći dodijeljene po programima ministarstava nauke, kulture i ekonomije nije sa preciznošću mogao utvrditi krajnji korisnik sredstava, pa samim tim ni region, odnosno opština kojoj je pomoć dodijeljena.

Tabela 9: Državna pomoć po regionima

	Iznosi u eurima	%
Primorski region:	6.012.974,85	21,45
Središnji region:	14.237.976,10	50,79
Sjeverni region:	1.742.801,22	6,22
Ostalo		21,54

Tabela 10: Državna pomoć po opštinama

	Ukupno po opštinama (iznosi u eurima):	%
Andrijevića	337.456,00	1,20
Bar	4.398.252,75	15,69
Berane	115.567,44	0,41
Bijelo Polje	814.213,83	2,90
Budva	304.830,32	1,09
Cetinje	1.226.454,85	4,38
Danilovgrad	383.799,64	1,37
Gusinje	3.932,97	0,01
Herceg Novi	450.878,36	1,61
Kolašin	89.960,34	0,32
Kotor	259.355,48	0,93
Mojkovac	25.729,96	0,09
Nikšić	866.073,27	3,09
Petnjica	5.000,00	0,02
Plav	23.421,14	0,08
Plužine	12.549,56	0,04
Pljevlja	167.124,48	0,60
Podgorica	11.761.648,35	41,96
Rožaje	99.286,45	0,35
Šavnik	26.507,25	0,09
Tivat	290.294,78	1,04
Ulcinj	309.363,16	1,10
Žabljak	22.051,80	0,08
ostalo ⁷	6.038.624,68	21,54
Ukupno:	28.032.376,86	

8. VRSTE (INSTRUMENTI) DODJELE DRŽAVNE POMOĆI

⁷ Državna pomoć dodijeljena po programima Ministarstva kulture, Ministarstva nauke i Ministarstva ekonomije.

Sušтина svake dodijeljene državne pomoći je da predstavlja korist za primaoca državne pomoći i da se ta korist mjeri u odnosu na konkurente kojima ista nije dodijeljena. Krajnja finansijska korist za primaoca u velikoj mjeri zavisi od vrste (instrumenta) dodjele.

Državna pomoć dodijeljena iz javnih sredstava, u zavisnosti od vrste (instrumenta) dodjele, prikazuje se kao stvarni ili potencijalni javni rashod.

U 2014. godini državne pomoći u Crnoj Gori su dodjeljivane kao:

- subvencije;
- učešće u udjelu u kapitalu (dokapitalizacija);
- zajmovi sa nižim kamatnim stopama; i
- garancije.

Primjena metodologije utvrđene Pravilnikom o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći je razlog što se, u nastavku ovog izvještaja, daje pregled vrsta (instrumenta) dodjele državne pomoći za 2014. godinu.

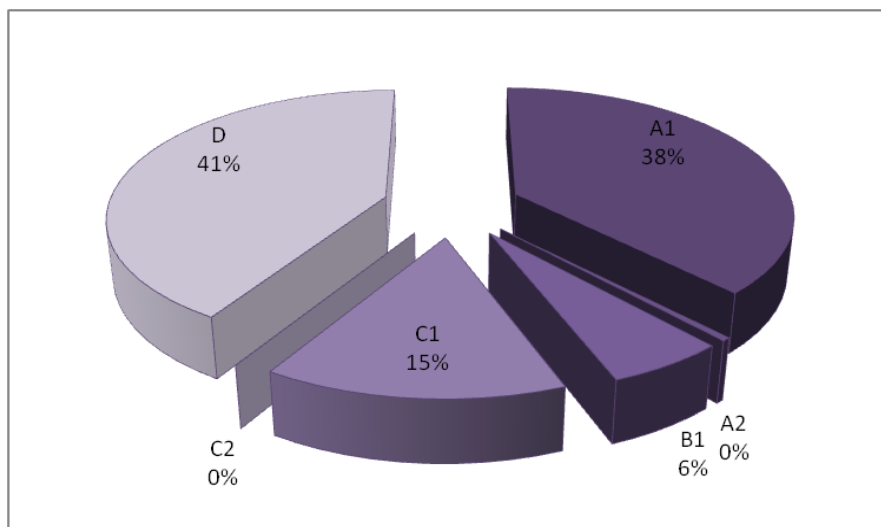
Tabela 11: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2014. godini prema vrstama (instrumentima) dodjele

Iznosi u milionima eura

Kategorija državne pomoći	A1	A2	B1	C1	C2	D	Ukupno
1.Horizontalna državna pomoć	6,654	0,000	0,000	4,064	0,000	9,569	20,286
Obuka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zapošljavanje	0,669	0,000	0,000	0,022	0,000	0,000	0,690
MSP	0,000	0,000	0,000	4,042	0,000	0,000	4,042
Sanacija i restrukturiranje	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	9,569	9,569
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Istraživanje i razvoj	0,655	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,655
Ostale pomoći	5,330	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	5,330
2.Sektorska državna pomoć	3,962	0,000	1,641	0,000	0,000	0,000	5,603
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Čelik	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Saobraćaj	0,000	0,000	1,641	0,000	0,000	0,000	1,641
Poljoprivreda i ribarstvo	0,456	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,456
Kultura, informisanje i sport	3,506	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,506
Brodogradnja	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Finansijske usluge	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
3.Regionalna državna pomoć							
	0,012	0,120	0,000	0,011	0,000	2,000	2,143
Ukupno	10,628	0,120	1,641	4,075	0,000	11,569	28,032

Slika 9: Struktura državne pomoći po instrumentima u 2014. godini

- A1 – donacije, subvencije kamata, otpisi dugova i umanjeni iznosi prilikom prinudnih poravnanja;
- A2 – poreske olakšice (otpisi, odlaganja plaćanja poreza i doprinosa);
- B1 – učešće u udjelu u kapitalu, uključujući konverziju duga u akcijski kapital;
- C1 – zajmovi sa kamatnim stopama nižim od kamatne stope na finansijskom tržištu i zajmovi privrednim društvima u poteškoćama;
- C2 – ostale pomoći; i
- D – garancije

Na slici 9 dat je prikaz procentualnog učešća pojedinih instrumenata u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći.

8.1. Državne garancije kao instrument pomoći

Shodno odredbama člana 5 Zakona, državnom pomoći se ne smatra garancija države za zajam korisniku, koji u posljednje dvije godine koje prethode davanju garancije, nije u finansijskim izvještajima iskazao rast gubitka, smanjenje prihoda, rast zaliha na skladištu, smanjenje priliva gotovine, rast zaduženosti i smanjenje vrijednosti imovine, pod uslovima da:

- korisnik zajma može na finansijskom tržištu dobiti zajam pod tržišnim uslovima;
- se garancija države daje za određeni iznos kredita, na određeno vrijeme;
- iznos garancije ne pokriva više od 80% kreditne obaveze;
- se za garanciju zaračunava tržišna cijena.

U svim slučajevima u kojima nisu kumulativno ispunjeni navedeni uslovi, državna garancija predstavlja pomoć koja se računa na osnovu posebne metodologije. Navedena metodologija sadržana je u odredbama člana 4 Uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći.

Kod pojedinačnih garancija element pomoći se računa kao razlika između tržišne cijene garancije i cijene koja je stvarno plaćena za garanciju. Međutim, kada se tržišna cijena garancije ne može odrediti, element pomoći računa se kao protivvrijednost pomoći u obliku kredita pod povoljnim uslovima, odnosno kao razlika između tržišne kamate koju bi privredno društvo platilo bez državne garancije i kamate po kojoj je kredit dobijen zahvaljujući državnoj garanciji, a nakon odbitka svih plaćenih premija. Državna garancija će se računati u cjelokupnom iznosu, odnosno u iznosu kojim se garantuje za određeni kredit kada:

- postoji vjerovatnoća da korisnik kredita pokrivenog državnom garancijom neće biti u mogućnosti da vrati taj kredit;
- je aktivirana zbog nemogućnosti korisnika kredita da ga vraća, i država preuzima otplatu kredita; i
- otplatu nedospjele kreditne obaveze preuzima država uz otpis duga korisniku kredita.

Rješenja iz člana 4 navedene Uredbe sadržana su u Obavještenju Komisije o primjeni članova 87 i 88 Ugovora o osnivanju EZ na državnu pomoć u obliku garancija (2008/C 155/02).

Tabela 12: Državne garancije kao element pomoći

DRŽAVNE GARANCIJE	Iznosi u milionima eura					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ukupno izdate garancije	223,199	203,410	18,170	10,000	66,200	25,000 ⁸
Garancije sa elementom pomoći (ekvivalent subvencije)	14,062	25,577	5,092	3,883	22,165	2,000
Aktivirane garancije	-	-	30,241	19,545	85,055	9,569

Garancija koja je izdata preduzeću Melgonija Primorka Bar je u Rješenju Komisije za kontrolu državne pomoći (akt broj 01-21/1 od 22. marta 2010. godine) računata kao ekvivalent subvencije (340.202,00 eura) i prikazana u Godišnjem izvještaju za 2010. godinu, i koja se aktivirala u 2014. godini, pa se radi izbjegavanja dvostrukog prikazivanja istih podataka, prikazuje kao razlika između plaćenog iznosa nastalog aktiviranjem garancija i obračunatog ekvivalenta subvencije (4.189.363,81 eura).

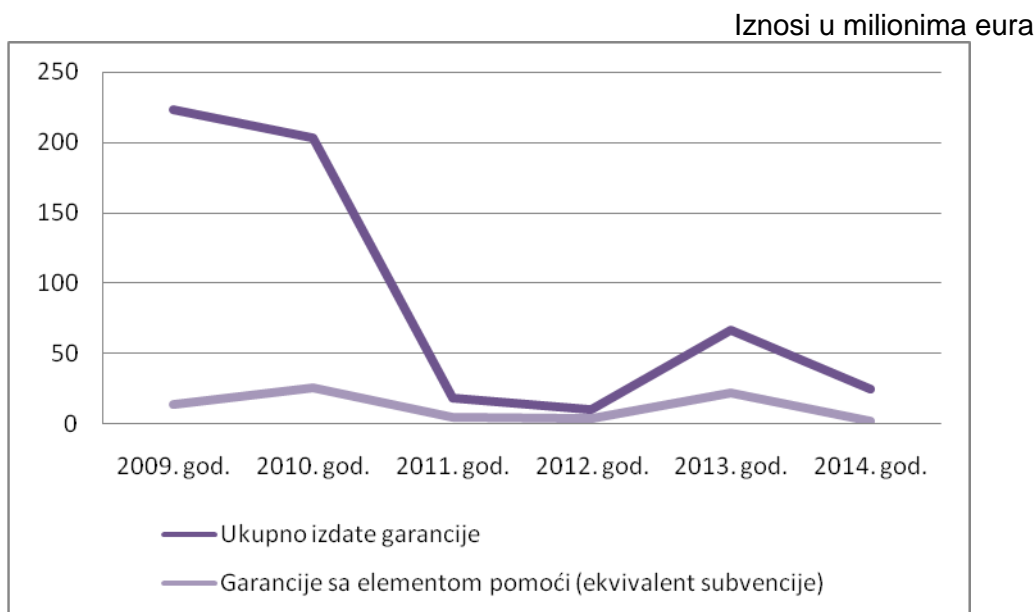
Garancije izdate preduzeću Pobjeda AD Podgorica su u Rješenjima Komisije za kontrolu državne pomoći (akt broj 01-21/1 od 26. maja 2009. godine i akt broj 01-43/2 od 11. juna 2010.godine) računate kao ekvivalent subvencije (297.000,00 i 350.000,00 eura) i prikazane u Godišnjim izvještajima za 2009. i 2010. godinu. Naime, garancija izdata od strane Societe General banke aktivirana je 2012. godine, pa je u Godišnjem izvještaju za 2012. godinu, radi izbjegavanja dvostrukog prikazivanja istih podataka, ista prikazana kao razlika između plaćenog iznosa nastalog aktiviranjem garancija i obračunatog ekvivalenta

⁸ Izvor: Odluka o zaduživanju i davanju garancija Crne Gore za 2014. godinu („Sl. list Crne Gore“, br. 17/14 od 04.04.2014).

subvencije (u 2012. godini 450.351,55). Nadalje, aktivirani iznos po istoj garanciji u 2014. godini iznosi 1.480.949,33 eura. Takođe je aktivirana i garancija izdata od strane Erste Banke, te je u ovom izvještaju, radi izbjegavanja dvostrukog prikazivanja istih podataka, ista prikazana kao razlika između plaćenog iznosa nastalog aktiviranjem garancija i obračunatog ekvivalenta subvencije (3.745.214,55 eura).

Prema Rješenju Komsije akt broj 01-36/1 od 24. novembra 2009. godine, izdata je garancija Rudnicima Boksita a.d Nikšić, a u Godišnjem izvještaju za 2009. godinu prikazan je puni iznos garancije. S obzirom da je garancija aktivirana, a da je prethodno već obračunat puni iznos garancije, u izvještaju je prikazan iznos po osnovu kamata (153.201,26 eura).

Slika 10: Trend ukupno izdatih garancija i garancija sa elementom pomoći

9. ANALIZA EFEKATA DODIJELJENIH DRŽAVNIH POMOĆI

9.1. Razlozi i osnov za analizu efekata

Pravilnikom o izmjeni i dopunama pravilnika o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći koji je Ministarstvo finansija donijelo u aprilu 2012. godine, ustanovljena je obaveza davalaca državne pomoći da Komisiji za kontrolu državne pomoći, zajedno sa podacima o dodijeljenim državnim pomoćima, dostave podatke o očekivanim i ostvarenim efektima dodijeljene državne pomoći.

Uredbom o dopuni Uredbe o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći, koju je Vlada Crne Gore usvojila u oktobru mjesecu 2012. godine, dodate su dvije nove kolone u Obrascu prijave državne pomoći kojim se davaocima državne pomoći uvodi obaveza da prilikom prijave državne pomoći, određuju polazne vrijednosti (referentne pokazatelje o zatečenom stanju), kao i pokazatelje (kriterijume, indikatore kojima se prate ostvareni efekti državne pomoći), kako bi se lakše i preciznije pratili ostvareni efekti dodijeljene državne pomoći. Napominjemo da je Uredba objavljena u Službenom listu Crne Gore broj 12/13 od 1. marta 2013. godine i da se ista primjenjuje od 9. marta 2013. godine.

Napominjemo da je zbog gore navedenih razloga, analiza efekata većinom opisnog karaktera, zbog čega nisu mogli biti do kraja kvantifikovani efekti dodijeljenih državnih pomoći.

U većini zemalja članica Evropske unije pripremaju se različite vrste detaljnih i opisnih izvještaja. Crna Gora se odlučila za evidentiranje očekivanih i ostvarenih efekata dodijeljene državne pomoći. Analiza efektivnosti dodijeljene državne pomoći sadrži dobru osnovu za donošenje odluka koje se odnose na implementaciju i sprovođenje individualnih i šema državnih pomoći.

U daljem tekstu daje se sažet pregled pojedinih ocjena efektivnosti dodijeljenih državnih pomoći u 2014. godini.

9.2. Analiza efekata⁹

MINISTARSTVO EKONOMIJE

Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori do kraja 2016. godine

U okviru implementacije Strategije za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera, 2012-2016. godina, Ministarstvo ekonomije, pored različitih vidova tehničke podrške, od 2012. godine realizuje Program podsticanja razvoja klastera u Sjevernom regionu i manje razvijenim opštinama Crne Gore (Cetinje i Ulcinj) 2012-2016, koji je 2014. godine proširen i preimenovan u Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori do kraja 2016. godine.

Cilj Programa je finansijska podrška za preduzetnike, mikro, mala i srednja preduzeća koji su dio klastera, radi prevazilaženja „uskih grla“ u poslovanju kroz nabavku proizvodne opreme, a zasnovana je na principu refundacije (povraćaja dijela troškova). Princip je da klaster finansira 100% svih troškova nabavke opreme za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnošenja dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstava ugovorene aktivnosti odobrava finansijska pomoć (refundacija). Odobrena pomoć od strane Ministarstva ekonomije je do 70% nabavne vrijednosti opreme (u skladu sa dostavljenom fakturom i ostalom dokumentacijom) za klastere čiji su članovi preduzetnici i mala preduzeća, odnosno do 60% za klastere koje čine srednja preduzeća.

U skladu sa predmetom podrške Programa, pozitivni efekti realizacije odnose se prije svega na unapređenje proizvodnje i konkurentnosti preduzeća u klasterima. Dalje, unapređenje proizvodne opreme i jačanje konkurentnosti provrednih subjekata, odnosno klastera, u službi je ostvarivanja strateških ciljeva: povećanje izvoza, supstitucija uvoza, otvaranje novih radnih mjesta i održavanje nivoa zaposlenosti. U tom smislu moguće je posmatrati efikasnost konkretne šeme.

U poređenju sa prethodnim stanjem modernizovala se i povećala proizvodnja. Pored toga, u okviru prijavnog formulara za dodjelu državne pomoći aplikanti dostavljaju informacije o planiranim novim radnim mjestima, tako da su pozitivni efekti postignuti ili u pogledu očuvanja zaposlenosti ili njenog povećanja.

Uspješnost se pravi kroz kontrolu namjenske upotrebe proizvodne opreme koja je predmet podrške. Što se tiče indikatora u pitanju su uglavnom proizvodnja i broj zaposlenih.

U poređenju sa prethodnim godinama realizacije pomoći (2012-2013. god.) koja je bila uspješna obzirom na broj predatih i odobrenih aplikacija, realizacija u 2014. godini bila je manje uspješna. Očekivao se veći broj aplikacija, međutim u 2014. godini samo je

---

⁹ Dostavljena od strane davalaca

predato 5 aplikacija kroz 3 Javna poziva za učešće u Programu, od kojih je jedna aplikacija zadovoljila uslove Programa.

Program povećanja regionalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja, 2014-2016.

U cilju povećanja konkurentnosti na mikro i makro nivou, Ministarstvo ekonomije od 2014. godine realizuje Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja, 2014-2016.

Cilj Programa je da obezbijedi podršku preduzetnicima, malim i srednjim privrednim društvima i klasterima malih i srednjih privrednih društava, naročito iz manje razvijenih opština i Sjevernog regiona, da u što većoj mjeri povećaju svoju konkurentnost, prvenstveno kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda za proizvode i podršku za dobijanje akreditacije za ocjenjivanje usaglašenosti. Državna pomoć u okviru ovog Programa realizuje se po principu refundacije. Preduzeću se nakon završetka implementacije i dostavljanja dokazne dokumentacije refundira do 70% investicije u slučaju malih preduzeća, a do 60% za srednja preduzeća.

Imajući u vidu da su svi elementi razvoja konkurentnosti važni za preduzeća, u Crnoj Gori je u narednih nekoliko godina potrebno akcenat staviti na pitanja kvaliteta proizvoda koja crnogorska preduzeća proizvode. U tom smislu je usaglašavanje sa zahtjevima standarda za proizvode veoma važan element povećanja konkurentnosti svakog privrednog društva, naročito u vremenu pregovora sa EU i neophodnosti crnogorskih preduzeća da po ulasku Crne Gore u EU budu spremna da posluju "pod konkurentskim pritiscima" na unutrašnjem tržištu EU. Stoga, efikasnost mjere ogleda se u smanjenju problema nemogućnosti preduzeća da se suočavaju sa konkurentskim pritiscima, naročito na međunarodnom tržištu.

Unapređenje poslovanja i usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja, što je osnova jačanja konkurentnosti i preduslov za nastup na domaćem i ino tržištu, odnosno povećanje ukupne prodaje.

Sertifikati o implementiranim standardima predstavljaju izvor uspješnosti implementacije Programa, kao i rast prihoda od prodaje, što će se mjeriti na polugodišnjem nivou.

Dodijeljena pomoć je bila uspješna, jer je odobreno 11 aplikacija, što pokazuje interesovanje privrednih subjekata za unapređenje poslovanja u ovom pravcu. Ujedno, to znači da su privredni subjekti prepoznali značaj uvođenja međunarodnih standarda poslovanja, kao i spremnost za stvaranje uslova za povećanje prodaje i pristup novim tržištima.

Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama

U okviru aktivnosti na implementaciji Strategije regionalnog razvoja Crne Gore, 2010-2014. i Strategije za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera, 2012-2016. Ministarstvo ekonomije je 2012. godine započelo i sa realizacijom Programa podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama – Cetinje i Ulcinj.

U saradnji sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore A.D. (IRF), Ministarstvo ekonomije ovim Programom subvencionise kamatnu stopu od jednog procentnog poena na sve kredite odobrene od strane IRF-a u 2012. godini. Na ovaj način se daje doprinos otpočinjanju i realizaciji biznis ideja u proizvodnim djelatnostima, poljoprivredi i proizvodnji hrane i ostalim granama u okviru prerađivačke industrije, turizmu i ugostiteljstvu i uslugama. Zatim, Program će doprinijeti umrežavanju/klasterizaciji preduzeća kao ključnih nosilaca ravnomjernijeg razvoja. Sve navedeno je u cilju jačanja potencijala Sjevernog regiona i manje razvijenih opština, valorizacije istih, kako bi se podstakao socio-ekonomski razvoj dijelova zemlje koji zaostaju što je osnov za prevazilaženje regionalnih razlika. Efikasnost predmetnog Programa ogleda se u stvaranju povoljnijih uslova za kreditnu podršku razvoju biznisa, sa akcentom na manje razvijeni region i ostale manje

razvijene opštine, što sa sobom nosi niz pozitivnih efekata, počev od unapređenja poslovanja korisnika Programa, jačanja njihove konkurentnosti, stvaranja mogućnosti za udruživanjem privrednih subjekata, povećanje proizvodnje, stvaranje novih radnih mjesta, a u krajnjem promjene vode razvoju i poboljšanju socio-ekonomskih indikatora ciljnih područja.

Kroz podršku podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mirko, malih i srednjih preduzeća, posebno onih preduzeća koja doprinose produženju lanca vrijednosti, subvencionisanjem kamatne stope, stvoreni su povoljniji uslovi za povećanje prouzvodnje i plasman proizvoda krajnjim potrošačima, odnosno supstituciju pojedinih uvoznih proizvoda, proizvodima sa domaćeg tržišta. Paralelno sa tim formirana je olakšica početnim investicijama, što će uticati na povećanje broja privrednih subjekata, a time i novih radnih mjesta.

Pokazatalji uspješnosti realizacije Programa odnose se na promjene u proizvodnji, dobiti, broju zaposlenih, novim tržištima i sl. Evaluaciju i monitoring realizacije Programa vrši Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D. Rezultati Programa dalje utiču na promjene socio-ekonomskih indikatora opština Sjevernog regiona i drugih manje razvijenih opština – Cetinje i Ulcinj, kao ciljnih područja podrške Programa.

Može se reći da je dodijeljena pomoć bila uspješna, obzirom da je podržano ukupno 35 privrednih subjekata od početka realizacije Programa, od čega 29 u 2014. godini.

MINISTARSTVO KULTURE

Program: Kulturno umjetničko stvaralaštvo

Na osnovu obaveza utvrđenih Zakonom o kulturi Ministarstvo kulture podstiče i pomaže razvoj svih segmenata kulturno-umjetničkog stvaralaštva u Crnoj Gori po nekoliko osnova:

- putem javnog konkursa i javno objavljenih uslova, propozicija i kriterijuma. Podrška se odnosi na sve oblasti kulture: likovna umjetnost, muzička i muzičko-scenska djelatnost, književnost i književno prevođenje, časopisi iz oblasti kulture i umjetnosti, nove pozorišne produkcije, manifestacije i festivali, amatersko djelovanje u kulturi, stvaralaštvo namijenjeno djeci i mladima, kreativne industrije, tradicionalni umjetnički zanati i vještine, stvaralaštvo namijenjeno osobama sa invaliditetom;
- podrška projektima od izuzetnog značaja za kulturu kojom se afirmišu i čuvaju trajne vrijednosti crnogorske kulture;
- realizacija manifestacija i festivala od posebnog značaja za kulturu Crne Gore (TV festival Bar, Ratkovićeve večeri poezije Bijelo Polje; Montenegro film festival Herceg Novi i Kotor art);
- međunarodna prezentacija i afirmacija crnogorske kulture na referentnim svjetskim i evropskim manifestacijama i festivalima (Bijenale umjetnosti u Veneciji; međunarodni filmski festivali, međunarodni sajmovi knjiga i sl.);
- podrška mladim i talentovanim crnogorskim stvaraocima koji se školuju u inostranstvu na referentnim umjetničkim školama.

Uporište za realizaciju navedenih mjera i aktivnosti nalazi se u Zakonu o kulturi, Nacionalnom programu razvoja kulture 2011-2015. i Akcionom planu za njegovu implementaciju u 2013. godini.

Sprovođenje navedenih mjera i aktivnosti u cjelini doprinosi propisanom ostvarivanju javnog interesa u kulturi i cjelovitom unapređivanju i razvoju ove djelatnosti, na

nacionalnom i lokalnom nivou, budući da su korisnici i učesnici u projektima podrške subjekti koji su registrovani za obavljanje djelatnosti kulture u Crnoj Gori.

Sprovođenje navedenih mjera i aktivnosti od 2014. godine predstavlja podršku i podsticaj kulturno-umjetničkog stvaralaštva, na svim nivoima, čime se obezbjeđuje kontinuitet ostvarivanja djelatnosti kulture, podstiče kreativni potencijal, ostvaruje decentralizacija funkcionisanja i upravljanja u kulturi, obezbjeđuje ravnomjeran razvoj kulture na cijeloj teritoriji države. Propozicijama utvrđenim za realizaciju ovih mjera, koje su fokusirane na umjetnički nivo projekta, reference realizatora i kvalitet umjetničke produkcije, obezbjeđuje se selektivan pristup u izboru projekata za podršku, koji je garancija izbora najvrjednijih stvaralačkih dostignuća. Na taj način omogućena je umjetnička produkcija na godišnjem nivou, najkvalitetnijih projekata čiji su realizatori subjekti organizovani za obavljanje djelatnosti kulture u Crnoj Gori, pod jednakim i ravnopravnim uslovima.

Na osnovu propozicija za dodjelu državne pomoći na ime podrške i podsticaja razvoja kulturno-umjetničkog stvaralaštva, predviđeno je potpuno izvještavanje o realizaciji projekata i programa u smislu dostavljanja kompletne programske i finansijske dokumentacije.

Uvidom u dostavljenu projektну dokumentaciju utvrđuje se umjetnički doprinos projekta, referentnost realizatora i namjensko korišćenje sredstava, koji predstavljaju osnovne pokazatelje uspješnosti realizacije projekta i dodijeljene državne pomoći.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore

Program „Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore“ je posebna programska aktivnost države koja ima za cilj obezbjeđivanje ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore. Programom je akcenat stavljen na opštine iz sjevernog dijela Crne Gore, koji je u širem kontekstu prepoznat kao manje razvijeno područje, i to: Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Berane, Plav, Andrijevica, Pljevlja, Plužine, Žabljak, Šavnik, Rožaje, a od 2014.godine i Petnjica i Gusinje. Ova mjera državne pomoći ostvaruje se organizovanjem i gostovanjem programa i projekata iz svih oblasti kulture (pozorišne predstave, filmske projekcije, izložbe, književne večeri, muzičko-scenski programi), kao i podrškom koja se obezbjeđuju produkciji programa koje su nadležni subjekti opštine utvrdili kao programe od značaja za razvoj kulture u tim lokalnim zajednicama.

Program se u 2014. godini realizovao na osnovu javnog konkursa, koji sadrži dva nivoa: jedan koji se odnosi na sufinansiranje programa od posebnog značaja za razvoj kulture u navedenim opštinama, i drugi namijenjen razmjeni programa i učešću institucija kulture iz drugog dijela Crne Gore u realizaciji programskih aktivnosti na sjeveru (disperzija programa). Realizacijom navedenih aktivnosti u cjelini se doprinosi propisanom ostvarivanju javnog interesa u kulturi i cjelovitom korišćenju razvojnih kapaciteta kojime se animira kulturni potencijal na lokalnom i nacionalnom nivou i obezbjeđuje ravnomjeran razvoj kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Sprovođenjem navedenih mjera i aktivnosti, već četiri godine, doprinosi se revitalizaciji kulturnih potencijala koje sjeverni dio Crne Gore ima. Realizovane aktivnosti nijesu samo unaprijedile kulturni život na sjeveru, već su podstakle kulturne poslenike ovog regiona na reafirmaciju cjelokupnih resursa. U tom smislu, lokalne samouprave su projektovale novu infrastrukturu u kulturi, dovode u adekvatno stanje postojeću, pojačana je aktivnost na koncipiranju novih kulturnih sadržaja, uspostavlja se i širi saradnja u kulturi, obezbjeđuje se disperzija kulturnih programa na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Na osnovu propozicija po kojima se obezbjeđuje ovaj vid državne pomoći, a koji sublimira precizne podatke o cjelokupnom programskom i budžetskom projektu, uz potvrdu opštine o statusu određenog programa na lokalnom nivou i opredijeljenim sredstvima, predviđeno je cjelovito izvještavanje o njegovoj realizaciji u smislu dostavljanja kompletne programske i finansijske dokumentacije. Uvidom u dostavljenu projektnu dokumentaciju utvrđuje se umjetnički kvalitet projekta, referentnost realizatora i namjensko korišćenje sredstava, koji predstavljaju osnovne pokazatelje uspješnosti realizacije projekta i namjenskog korišćenja dodijeljene državne pomoći.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Program podrške razvoju kulture u Nikšiću

Program podrške razvoju kulture u Nikšiću je nova razvojna komponenta u kulturi, koju je ustanovila Vlada krajem 2013. godine i zadužila Ministarstvo kulture za njegovu implementaciju tokom narednog četvorogodišnjeg perioda. Pri tome namjenska sredstva su sadržana u budžetu Ministarstva, kao poseban program.

Ovaj program ima za cilj da kroz ovu mjeru državne pomoći obezbijedi kontinuiranu organizaciju i realizaciju programa iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, zaštitu kulturne baštine i poboljšanje infrastrukture u kulturi, te na taj način revitalizuje i unaprijedi djelatnost kulture u Nikšiću, kao i rad opštinskih javnih ustanova kulture. Program se početo realizovati od marta 2014. godine putem kontinuirane organizacije i realizacije programa iz oblasti pozorišne i muzičko scenske djelatnosti, likovne umjetnosti, književnosti, filma, međunarodnih gostovanja, razmjene programa unutar sektora kulture u Crnoj Gori itd. Realizatori su bili sve nacionalne ustanove kulture, nikšićke opštinske ustanove kulture i visokoobrazovne ustanove, kao i jedan broj nevladinih organizacija i pojedinaca. Za deset mjeseci je realizovano ukupno 2569 programa. Realizacijom navedenih aktivnosti u cjelini se doprinosi propisanom ostvarivanju javnog interesa u kulturi i cjelovitom korišćenju razvojnih kapaciteta kojime se animira kulturni potencijal na lokalnom i nacionalnom nivou i obezbjeđuje ravnomjeran razvoj kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Sprovođenjem navedenih mjera i aktivnosti, doprinosi se revitalizaciji kulturnih potencijala koje je Nikšić imao i ima danas kao univerzitetski grad i grad sa dugom, značajnom i prepoznatljivom kulturnom tradicijom. Realizovane aktivnosti su doprinijele aktivizmu ustanova kulture, animiranju mladog i kreativnog nikšićkog kadra, uspostavljanju intersektorske saradnje i reafirmaciji manifestacija i festivala po kojima je Nikšić nekada bio poznat, kao što su: Festival glumca, Nikšićki književni susreti, Septembarski dani kulture, „Dobri duh Nikšića“, zatim aktivnosti književnih zajednica „Vladimir Mijušković“ i „Mirko Banjević“ i sl.

Uspješnost Programa evaluirana je putem mjesečnih repertoarskih sadržaja, kao i cjelovitim godišnjim izvještavanjem o svim njegovim segmentima koje razmatra Vlada. Izvještavanje obuhvata pregled svih programskih aktivnosti, podatke o učesnicima, finansiranje, monitoring, broj publike, odnosno sublimira precizne podatke o cjelokupnom programskom i budžetskom projektu. U tom konetsktu utvrđuje se umjetnički kvalitet projekta, referentnost realizatora i namjensko korišćenje sredstava, koji predstavljaju osnovne pokazatelje uspješnosti realizacije projekta i namjenskog korišćenja dodijeljene državne pomoći.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Kulturna baština

Ministarstvo kulture u skladu sa zakonima iz oblasti kulturne baštine i međunarodnim konvencijama, smjernicama i preporukama o finansijskoj podršci kulturne baštine, finansira i sufinansira projekte i programe pravnih lica, a koji su od značaja za ravnomjeran razvoj, zaštitu, očuvanje, prezentaciju, popularizaciju, valorizaciju, revalorizaciju i edukaciju u oblasti kulturne baštine.

Programom zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2014. godinu, Ministarstvo kulture je finansirano i sufinansirano realizaciju 71 od planiranih 74 projekta. Po ovom osnovu je finansirano i sufinansirano 12 projekta koji se odnose na konzervatorska i arheološka istaživanja; 4 projekta iz oblasti integralne zaštite, valorizacije i revalorizacije; 21 projekta koji podrazumijevaju izradu konzervatorskih projekta i/ili sprovođenje konzervatorskih mjera; 6 projekta za potrebe edukacije i doedukacije stručnog kadra; 17 projekata iz oblasti popularizacije i prezentacije kulturne baštine; 5 projekata u okviru kojih će se vršiti popunjavanje i obogaćivanje fondova pokretnim kulturnim dobrima; 7 projekata u okviru kojih će se, odgovorajućom opremom poboljšati uslovi za zaštitu, očuvanje i prezentaciju kulturnih dobara.

U slučaju projekata "Podvodna arheološka rekognosciranja dijela Skadarskog jezera", "Kula Balšić", "Zgrada bivše episkopije - današnji Etnografski muzej" finansiranje je odloženo, zbog nemogućnosti realizatora da u skladu sa dinamikom realizuje projekte, što je i konstatovano kroz formu izvještaja. U slučaju implementacije projekata "Memorijalni kompleks Jasikovac", "Utvrđenje Izlit", "Zaštita arhitekture XX vijeka" i "Menadžment plan Duklje", Ministarstvo kulture je, u skladu sa dinamikom predviđenom ugovorima, finansiralo prvu fazu realizacije projekata, a iz razloga nemogućnosti realizatora da implementiraju cijeli projekta, dok je u slučaju projekata "Zaštita arhitekture XX vijeka" i "Utvrđenje Izlit" njihova implementacija odložena, pa su isti prepoznati kao projekti koji će se realizovati u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2015. godinu.

Navedene aktivnosti, koje su u najvećoj mjeri uspješno implementirane, realizovane su u saradnji sa lokalnim i nacionalnim institucijama u oblasti kulturne baštine, koje su bile prepoznate kao realizatori odobrenih projekata i aktivnosti. Finansiranjem i sufinansiranjem projekata i programa iz oblasti kulturne baštine doprinosi se ravnomjernom razvoju materijalne i nematerijalne kulturne baštine, nezavisno od njene konfesionalnosti, etničke pripadnosti, vlasništva, lokacije ili nekog drugog faktora.

S obzirom na to, da je prioritet u finansiranju i sufinansiranju projekata i programa dat kulturnim dobrima i kulturnoj baštini koja se nalazi u lošem stanju ili kojoj prijete opasnost od oštećenja ili uništenja, rezultati svih finansiranih projekata i programa se mogu konstatovati preko indikatora smanjenja od rizika i prijetnji kojima je taj segment kulturne baštine bio izložen.

Realizacija Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2014. godinu, doprinijela je dostizanju postavljenih ciljeva, koji se odnose na:

- valorizaciju i revalorizaciju pokretnih, nepokretnih i nematerijalnih kulturnih dobara;
- izradu elaborata o utvrđivanju i provjeri kulturne vrijednosti, na osnovu istraživačkih nalaza i drugih relevantnih dokaza o svojstvima i osobenostima dobara i donošenje stručnog stava o njihovoj valorizaciji/revalorizaciji;
- vršenje konzervatorskih i arheoloških istraživanja, u skladu sa članom 80 Zakona o zaštiti kulturnih dobara;
- izradu konzervatorskih projekata kulturnih dobara, u cilju sprovođenja konzervatorskih mjera, a na osnovu prethodno izvršenih istraživanja;
- sprovođenje odgovarajućih konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima u skladu sa članom 94 Zakona o zaštiti kulturnih dobara;
- izradu studija zaštite kulturnih dobara za potrebe planskih dokumenata;
- podizanje svijesti o vrijednostima kulturne baštine i stvaranje ambijenta za razumijevanje uloge i mjesta kulturne baštine u kulturnom, turističkom i ekonomskom razvoju, kao i obezbjeđivanje dostupnosti kulturnih sadržaja licima s posebnim potrebama (okrugli stolovi, radionice, naučni i stručni skupovi, izložbe,

promo materijal, izrada i štampanje stručnih i naučnih publikacija iz oblasti kulturne baštine);

- otkup predmeta za popunjavanje muzejskih i bibliotečkih zbirki i kinotečkih fondova, u cilju obogaćivanja i valorizovanja brojnih muzejskih i bibliotečkih zbirki, koji se čuvaju u opštinskim i nacionalnim muzejima i bibliotekama i filmskim fondovima Crnogorske kinoteke;
- jednokratnu pomoć edukacije i doedukacije stručnjaka iz oblasti kulturne baštine, u cilju praćenja i implementacije savremenih standarda iz oblasti zaštite i očuvanja kulturnih dobara, radi unaprjeđenja stanja i vrijednosti svih vrsta kulturnih dobara;
- tehničko i tehnološko osavremenjavanje ustanova iz oblasti kulturne baštine, radi primjene savremenih tehnika i tehnologija u cilju što bolje i efikasnije zaštite i očuvanja kulturnih dobara

Ministarstvo kulture je, u toku 2014. godine, kroz neposrednu komunikaciju i izvještavanje realizatora projekta, u kontinuitetu vršilo monitoring implementacije Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, ali i ostalih projekata koji su podržani budžetom. Monitoring implementacije bio je baziran na dostavljanju, u pisanoj formi, detaljanih, konačnih izvještaja programske i finansijske realizacije projekta (program, dinamika realizacije, učesnici, dokazi o izvorima finansiranja i uplatama, press clipping i način medijske prezentacije, način utroška – pravdanje sredstava sa kopijama računa, ugovora i sl.)

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Podrška razvoju medijskog pluralizma

Ministarstvo kulture, u skladu sa medijskim zakonima i evropskim standardima o finansijskoj podršci medijima, u kontekstu ostvarivanja medijskog pluralizma i medijske raznolikosti, sufinansira programske sadržaje u medijima od javnog interesa. Shodno zaključku Vlade br.08-1064/3 od 8. maja 2014. godine, Ministarstvo kulture je zaduženo za izradu informativno-edukativne kampanje o obavještavanju građana o otpočinjanju digitalnog emitovanja programa. U okviru tema zastupljena je i „Dekada Roma 2005-2015“, s obzirom na to da je Ministarstvo kulture zaduženo za medijsku prezentaciju ovog projekta u pogledu promocije politike i programa koji doprinose socijalnoj integraciji RE populacije u Crnoj Gori.

Sufinansiranje programskih sadržaja u medijima dopriniće ostvarivanju prava na slobodu izražavanja i informisanja, kao i razvoju medijskog pluralizma i medijske raznolikosti u Crnoj Gori.

S obzirom na to da se sufinansiraju medijski programski sadržaji od javnog interesa, omogućeno je da mediji u kontinuitetu proizvode i emituju raznovrsne programe, posebno od interesa za najširu javnost, tako da su u tom dijelu ostvareni rezultati u pogledu kvaliteta i kvantiteta emitovanih programskih sadržaja. Realizovana su 32 sufinansirana projekata u 2014. godini, dio se odnosi na štampane medije, a dio na lokalne javne radio-difuzne servise. Štampani mediji (dva lokalna medija, dva međunarodna naučna časopisa za istraživanje teorije i kulture medija, naučno-medijski skup „Sedmi crnogorski Medijski dijalozi), kao i podrška periodičnom glasilu iz oblasti medijske politike koji tretira aktuelne događaje iz medijske oblasti bitne za harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa evropskim Aquiem. Komercijalni radio-emiter Radio-Zeta realizovao je projekat „Ja, drugi, drugačiji“, koji predstavlja doprinos medijskoj prezentaciji jednogodišnjeg presjedavanja Crne Gore međunarodnim projektom „Dekada Roma 2005-2015“. Realizovana su četiri audio vizuelna spota za medijsku kampanju o obavještavanju građana o otpočinjanju digitalnog emitovanja programa.

Ministarstvo raspisuje radni godišnji konkurs za najbolji istraživački prilog na temu „Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori“, a pravo učešća imaju crnogorski štampani i

elektronski mediji. U 2014. godini za najbolji istraživački prilog izabran je „Serijal priloga o integraciji Roma“ autora Mirka Jakovljevića, novinara TV PinkM. Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Javni radio-difuzni servisi Crne Gore

Ministarstvo kulture Crne Gore je ugovorom broj 05-150 od 30.01.2014. godine opredijelilo javnom servisu RTCG sredstva, u iznosu od 285.000,00 eura, za sufinansiranje proizvodnje programskih sadržaja koji su značajni za razvoj nauke i obrazovanja, razvoj kulture, informisanje osoba oštećenog sluha i vida. Vlada obezbjeđuje dio finansijskih sredstava za programske sadržaje na albanskom i jezicima manjinskih zajednica.

Dodijeljena državna pomoć obezbjeđuje i jamči slobodu informisanja na nivou standarda koji su sadržani u međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima i slobodama. Javni servis proizvodi i emituje programe koji zadovoljavaju obrazovne, kulturne i druge potrebe od javnog interesa svih segmenata crnogorskog društva.

Realizovan je program Televizije CG (ukupno 1.097 emisija u trajanju od 41069 minuta, od čega: nauka-60 emisija/3320 min; naučno-obrazovni program - 299 emisije/7465 min; program iz kulture - 379 emisije/23928 min; program za osobe sa invaliditetom - 43 emisija/1290 min; program na jezicima pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica - 312 emisija/5015 min).

Realizovan je program Radija CG (ukupno 1.694 emisija u trajanju od 37994 minuta, od čega: nauka -76 emisija/4170 min; naučno-obrazovni program - 685 emisije/13531min; program iz kulture - 170 emisija/7258 min; program za osobe sa invaliditetom – 10 emisija/300 min; program na jezicima pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica - 753 emisija/12.735 min).

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Prenos radio difuznih signala na teritoriji Crne Gore preko radio difuznog predajnika

Ministarstvo kulture Crne Gore je ugovorom broj 05-151 od 30.01.2014. godine opredijelilo d.o.o Radio-difuznom centru, sredstva, u iznosu od 218.500,00 eura za sufinansiranje troškova prenosa i emitovanja programa RTCG putem zemaljskih sistema.

RDC vrši prenos i emitovanje radio-difuznih signala RTCG preko svojih predajnika i objekata na teritoriji Crne Gore čime obezbjeđuje kvalitetan prijem programa RTCG za najmanje 85% stanovnika Crne Gore. Prenos radio-difuznih signala RTCG na teritoriji Crne Gore, putem zemaljskih sistema realizovan je u kontinuitetu. Realizovan je prenos radio- difuznih signala RTCG na teritoriji Crne Gore, putem zemaljskih sistema, odnosno ostvareno je 1.971.780,00 minuta prenosa i emitovanja programa RTCG i to: Prvog i Drugog kanala Televizije Crne Gore i Prvog i Drugog kanala Radija Crne Gore.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Novinarska samoregulatorna tijela

Akcionim planom za oblast medija definisana je mjera transparentnog i nezavisnog modela novinarskih samoregulatornih tijela. Osnivanjem samoregulatornih tijela doprinosi se podizanju profesionalnih standarda u oblasti novinarstva i jačanje mehanizama zaštite uređivačke slobode i odgovornosti.

Realizacijom ovog programa postignut je bolji kvalitet medijskih sadržaja (objektivne, istinite, provjerene) informacije.

U kontekstu obaveze realizacije mjera iz Akcionog plana praćenja sprovođenja preporuka iz mišljenja EK za oblast medija koja glasi „definisane transparentnog i nezavisnog

finansiranja novinarskog samoregulatornog tijela“, Ministarstvo kulture preusmjerilo je sredstva u iznosu od 15.000 eura Komisiji za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama, za realizaciju treće faze trogodišnje pomoći Medijskom savjetu za samoregulaciju.

Shodno zahtjevu Samoregulatornog savjeta za lokalnu i periodičnu štampu, a u kontekstu realizacije obaveze stvaranja osnovnih tehničko-tehnoloških uslova za rad i funkcionisanje samoregulatornih tijela, Ministarstvo kulture je preusmjerilo sredstva u iznosu od 10.000,00 eura na tekuću budžet.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA I POMORSTVA

Na osnovu Plana restrukturiranja Montenegro Airlines-a, Komisija za kontrolu državne pomoći donijela je Rješenje broj 01-36 od 20. juna 2012. godine kojim je ovaj plan ocijenjen usklađenim sa Zakonom o kontroli državne pomoći. Nakon konsultacija sa Evropskom komisijom, a na osnovu dostavljene dokumentacije od strane ovog Ministarstva, Komisija je donijela i Zaključak broj 01-22 od 2. aprila 2013. godine za dodatne kompenzatorne mjere Montenegro Airlines-a u procesu restrukturiranja.

Jedna od mjera predviđena Programom restrukturiranja Montenegro Airlinesa AD je bila i da Vlada Crne Gore, u slučaju da takva mogućnost bude predviđena Zakonom o budžetu, može preuzeti finansiranje jednog od četiri nova aviona tipa Embraer 195, ukoliko se to u narednom periodu pokaže neophodnim za nesmetano funkcionisanje Montenegro Airlinesa na tržištu. Iznos koji bi Vlada preuzela je 13.320.000,00 eura.

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2014. godinu ("Službeni list CG", broj 61/13), članom 11 stav 4 tačka 1 definisano je da će Vlada Crne Gore, u toku 2014. godine preuzeti dugove u iznosu od 6,1 miliona eura, od kojih će preuzeti dug Montenegro Airlinesa u visini od 3,7 miliona eura. Ovdje se upravo mislilo na preuzimanje duga za finansiranje jednog od aviona tipa Embraer.

Na osnovu zakona o budžetu za 2014. godinu, Vlada je usvojila i Odluku o zaduživanju i davanju garancija Crne Gore za 2014. godinu ("Službeni list CG", broj 17/2014). Članom 3 ove Odluke takođe je definisano da će Vlada Crne Gore preuzeti dug Montenegro Airlinesa u visini 3,7 miliona eura.

Od predviđenih 3,7 miliona eura iskorišćeno je 1.640.552,12 eura.

Dodijeljena pomoć se može ocijeniti kao efikasna budući da finansiranje novog vazduhoplova Embraer 195, od strane Vlade, doprinosi i finansijskoj konsolidaciji i stabilizaciji poslovanja Montenegro Airlines-a i modernizaciji flote.

Dodijeljena pomoć u značajnoj mjeri doprinosi modernizaciji flote, što se reflektuje i na rezultate poslovanja kompanije. U saobraćaj se uvodi vazduhoplov Embraer 195, koji je novije generacije a prizemljuju se vazduhoplovi Fokker 100 uslijed isteka resursa.

Smanjan je gubitak u odnosu na predhodne godine.

Dodijeljena pomoć je bila uspješna.

MINISTARSTVO NAUKE

Program EUREKA

Sufinansiranje troškova realizacije III istraživačke godine na EUREKA projektima: 1. "ELDORO" -kompanije „MG SOFT" i 2. „WINEREST" - kompanije „13 Jul" Plantaže.

Sufinansiranje realizacije navedenih EUREKA projekata je omogućilo učešće kompanija iz Crne Gore u međunarodnim konzorcijumima i sprovođenje primijenjenih istraživanja u domenu informacionih tehnologija i poljoprivrede. Finalizacija projektnih aktivnosti i nastavak saradnje partnera na novim projektima u okviru EUREKA inicijative je pokazatelj uspješnog zajedničkog rada i pozitivnih rezultata.

ELDORO projekat – uspostavljanje aplikacionog ELDORO servera i njegovo povezivanje na Bolnički informacijski sistem MG Softa. Realizovani web servisi koji omogućavaju komunikaciju Bolničkog informacijskog sistema MG Softa i ELDORO sistema inteligentnih XML formi.

WINEREST projekat - pronalaženje efikasnog i po životnu sredinu bezbjednog iskorišćavanja otpada (komine) iz procesa proizvodnje grožđa i voća i unapređenje postojećih tehnologija. Uspješno realizovan ogled siliranja komine grožđa. Polugodišnji i godišnji izvještaji o realizovanim i planiranim aktivnostima na projektu upućuju na zaključak da je dodijeljena pomoć bila uspješna.

Program Nacionalni projekti

Sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata, što ima za cilj razvoj naučnoistraživačke djelatnosti u Crnoj Gori. Projekte realizuju licencirane naučnoistraživačke ustanove u Crnoj Gori.

Nakon svake istraživačke godine, međunarodni eksperti ocjenjuje godišnje izvještaje o realizaciji nacionalnih naučnoistraživačkih projekata. Imajući u vidu da se pomenuti projekti realizuju od 2012. do 2015. godine, u konačnim izvještajima koji se dostavljaju po završetku projekata biće prikazani ukupni postignuti rezultati (rezultati istraživanja u različitim oblastima, povećanje broja magistara, doktora nauka i slično).

Pokazatelj na osnovu kojeg je ustanovljena uspješnost su pozitivno ocijenjeni izvještaji o radu na projektima.

Dodijeljena pomoć je bila uspješna, imajući u vidu da su izvještaji o radu svih projekata ocijenjeni pozitivno.

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

Državna pomoć Kompaniji Gintašmont Investment Construction and Trade AD Podgorica, sa sjedištem u Crnoj Gori za izmirenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja u iznosu od 478.356,97eur, u 12 jednakih mjesečnih rata.

Kompanija "GINTAŠMONT INVESTMENT CONSTRUCTION AND TRADE"A.D.- PODGORICA, od mjeseca maja 2012. godine nije uplaćivala poreze i doprinose na zarade zaposlenih, tako da ukupan dug po tom osnovu iznosi 478.356,97 eura.

Sa druge strane, u toku 2014. i 2015. godine kompanija je planirala određene investicije u hotelu Ramada i šoping centru Mall of Montenegro čija je vrijednost iznosi 209.244.00 eura.

Gintašmont je, u cilju blagovremenog realizovanja navedene investicije i rasterećenja po pitanju nesmetanog poslovanja, spreman da vrati navedeni iznos duga u 12 jednakih mjesečnih rata, početkom isplate prve rate odmah nakon saglasnosti resornog Ministarstva odnosno nakon ocjene Komisije za kontrolu državne pomoći. Pored redovnih uplata odloženih obaveza kompanija će uredno izmirivati i sve obaveze prema državi nastale nakon 17.01.2014. godine u zakonski propisanim rokovima.

Dodjelom navedene državne pomoći, stvoreni su uslovi za realizaciju planiranih investicija tokom 2014. i 2015. godine u hotelu Ramada i šoping centru Mall of Montenegro u iznosu 209.244,00 eura. Prema podacima dobijenih od strane "GINTAŠMONT INVESTMENT CONSTRUCTION AND TRADE"A.D.- PODGORICA ukupne investicije tokom 2014. i početkom 2015. godine iznose 144.241,36 eura. Investicije su uglavnom u skladu sa Investicionim planom koji je dostavljen prilikom podnošenja zahtjeva za državnu pomoć. Najveći dio sredstava je uložen za izgradnju i opremanje sale "Millennium", čiji su ukupni troškovi iznosili 112.307,52 eura. Takođe realizovan je dio investicija za modernizaciju klima komora u iznosu od 24.319,67 eura, zatim investicije u iznosu od 6.614,17 eura za modernizaciju lokala na visokom prizemlju, kao i dio investicije na modernizaciji parking sistema u iznosu od 1.000,00 eura. Takođe, prema informacijama koje smo dobili od

strane pomenute kompanije, uplate zaostalog iznosa po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja se realizuju u skladu sa planiranom dinamikom. Nastavak predviđenih investicija se očekuje tokom 2015. godine u skladu sa planom.

Izveštaj o realizovanim investicijama za 2014. i početak 2015. godine od strane kompanije "Gintašmont Investment Construction and Trade" AD Podgorica ukazuje na to da je dodijeljena pomoć bila uspješna.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA

UKUPNO .....**363.757,87 eura**

Zakonski osnov – posebna pravila:

- Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Sl.list CG“, br. 56/09);
- Zakon o Budžetu Crne Gore za tekuću godinu – organizaciona klasifikacija 41101;

Izvori finansiranja: Budžet Crne Gore za 2014. godinu (organizaciona klasifikacija 41101 Program: Poljoprivreda i ribarstvo – 2531)

U skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju i Zakonom o budžetu Crne Gore za tekuću godinu, Vlada na predlog ovog Ministarstva, donosi početkom svake godine Uredbu o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike za tekuću godinu – Agrobudžet, koji je za 2014. godinu objavljen u „Sl.list CG“, br. 11/14. Radi se o jednom dokumentu koji sadrži 35-40 programa svrstanih u četiri grupe:

- mjere tržišno-cjenovne politike
- mjere ruralnog razvoja
- opšte usluge i servisi
- ostalo.

Agrobudžetom utvrđuju se uslovi, način i dinamika sprovođenja agrarne politike za ove oblasti. Za realizaciju Agrobudžeta, odgovorno je ministarstvo i institucije (naučne) – službe odgovorne za realizaciju pojedinih programa. Pravo korišćenja sredstava uslovljeno je dostavljanjem dokumentacije predviđene pojedinim programima, a obaveze prema korisnicima izvršavaju se po dinamici koju odobrava Ministarstvo finansija.

Sredstva predviđena Agrobudžetom za 2014. godinu skoro u cjelosti (preko 90%) usmjeravaju se direktno fizičkim licima i vezuju se u stočarstvu za broj grla stoke (goveda, ovaca, koza), a u biljnoj proizvodnji za hektar zasnovane površine. Korisnici ovih sredstava, nemaju karakter „ekonomskih korisnika“, te samim tim ne ispunjavaju kriterijume predviđene Zakonom o kontroli državne pomoći, već su to domaćinstva i udruženja. Pored ovog, značajna su i sredstva koja se usmjeravaju za infrastrukturu, staračke naknade, rad stručnih službi i dr., koja takođe nemaju karakter državne pomoći. Od ukupno isplaćenih sredstava po Agrobudžetu za 2014. godinu, svega oko 3% isplaćenih sredstava ispunjavalo je kriterijume propisane Zakonom o kontroli državne pomoći.

Ukupno isplaćeno..... **363.757,87 eur**

Državna pomoć u oblasti poljoprivreda i ribarstva nije regulisana Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl.list CG“, br. 74/09 i 57/11), a posebna pravila za oblast poljoprivreda i ribarstva, još uvijek nijesu do kraja zakonski regulisana, odnosno poljoprivredni proizvođači nijesu uključeni u sistem ekonomskih korisnika tj. nemaju obavezu plaćanja PDV-a. Obaveza za izradu ovog izvještaja, proizilazi na zahtjev Ministarstva finansija a u cilju izrade Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći koji usvaja Vlada i Skupština Crne Gore, a koji se dostavlja Evropskoj komisiji na uvid.

Državna pomoć isplaćena je po namjenama i korisnicima kako slijedi:

Podrška mljekarskom sektoru – ukupno

244.173,00 eur

Korisnici:

- Mljekara „Srna-Šljukić“– Nikšić	58.453,00 eur
- Mljekara „Kooperativa“– Pljevlja	10.285,00 eur

- Mljekara „Šimšić“ – Danilovgrad	77.879,00 eur
- ZZ „Čevo“ – Cetinje	5.405,00 eur
- Mljekara „Cijevna“ – Podgorica	3.648,00 eur
- Mljekara „Amiprom“ – Rožaje	9.365,00 eur
- Mljekara „Vulaš“ – Cetinje	7.336,00 eur
- Mljekara „RM Komerc“ – Pljevlja	6.495,00 eur
- Mljekara „Dinoša-Bubulj“ – Podgorica	1.555,00 eur
- Mljekara „Niksen Trade“ – Cetinje	7.277,00 eur
- Mljekara „Milki Way“ – Ulcinj	3.763,00 eur
- Mljekara „Milmarc Group“ – Cetinje	2.107,00 eur
- Mljekara „Milka“ – B.Polje	14.895,00 eur
- Mljekara „Intertehna“ – Berane	4.170,00 eur
- Mljekara „Montebjanka“ – Danilovgrad	6.686,00 eur
- Mljekara „Drezga“ – Podgorica	5.433,00 eur
- Mljekara „Sunce“ – Ulcinj	3.333,00 eur
- Mljekara „Mapa Internacional“ - B.Polje	8.533,00 eur
- Mljekara „Union Aliment“ - Podgorica	3.049,00 eur
- Mljekara „Turo“ - Cetinje	1.362,00 eur
- Mljekara „Dona“ – Danilovgrad	185,00 eur
- Mljekara „Dijamant“ - Podgorica	1.284,00 eur
- Mljekara „Miljanić“ – Nikšić	1.675,00 eur

Podrška ratarskoj proizvodnji – ukupno

44.419,96 eur

Korisnici:

- „Junčaj Petrol“ – Podgorica	12.000,00 eur
- ZZ „Doganje“ – Pljevlja	5.409,60 eur
- „Gradac“ – Pljevlja	3.120,00 eur
- AD „Sjeme“ – Kolašin	8.475,60 eur
- „Agrosjever“ – Berane	4.809,32 eur
- AD „Agromil“ – Nikšić	7.358,40 eur
- „Bio Montenegro“ – Nikšić	3.247,04 eur

Podrška podizanju višegodišnjih zasada – ukupno

9.295,00 eur

Korisnici:

- „Vinevard“ DOO – Podgorica	2.080,00 eur
- „Eko Meduza“ – Bijelo Polje	3.000,00 eur
- „Monte pri frut“ – Podgorica	4.215,00 eur

Podrška organskoj proizvodnji – ukupno

3.840,00 eur

Korisnici:

- HM „Durmitor“ – Žabljak	800,00 eur
- „2 Bai“ DOO – Podgorica	3.040,00 eur

Podrška unapredjenju kvaliteta proizvoda – ukupno

10.153,57 eur

Korisnici:

- Mljekara „Šimšić“ – Danilovgrad	2.500,00 eur
- Mljekara „Turo“ – Cetinje	1.625,00 eur
- Mljekara „Intertehna“ – Berane	1.500,00 eur
- Mljekara „Vulaš“ – Cetinje	2.028,57 eur
- Mljekara „Zora“ – Berane	2.500,00 eur

Upravljanje rizicima u poljoprivredi – ukupno

30.858,18 eur

Korisnici:

- Farma „Franca“ – B.Polje	28.154,00 eur
----------------------------	---------------

- HM „Durmitor“ – Žabljak	2.303,64 eur
- DOO „Elmost“ – Pljevlja	164,29 eur
- DOO „Ormont“ – B.Polje	236,25 eur

Podrška sektoru morskog ribarstva – ukupno

21.018,16 eur

<u>Korisnici:</u>	
- „Blue Fish“ – Bar	4.745,00 eur
- „Plavi Jadran“ – Bar	3.845,00 eur
- „Velebit“ DOO – Bar	1.000,00 eur
- „Boka Gard“ – Kotor	1.754,90 eur
- „Gogi“ DOO – Kotor	5.000,00 eur
- „Trio Mare“ – Bar	1.450,00 eur
- „Nautilus“ – H.Novi	330,00 eur
- „Marina“ – Bar	2.563,26 eur
- „Riv Fish“ – Budva	330,00 eur

Detaljni podaci o navedenim isplatama, obradjeni su u Obrascu za dostavljanje podataka o dodijeljenoj državnoj pomoći u 2014. godini koji je propisan od strane nadležne Komisije.

GLAVNI GRAD PODGORICA

Program: Stimulisanje preduzetništva

Dodjela kredita za stimulisanje preduzetništva malom preduzeću. Radi se o preduzeću DOO „Abažuri Žana“, koje se bavi izradom abažura za lampe. Smatramo da će kreditnim sredstvima preduzetnik prevazići probleme u poslovanju i pokrenuti biznis, što bi u krajnjem moglo da rezultira povećanjem broja zaposlenih. Nakon dodjele pomoći, tj. kredita u iznosu od 3000 eura, nabavljena je veća količina repro materijala, povećana je ponuda gotovih proizvoda i povećan je promet. Traženi iznos kredita je bio 5 000 eura s ciljem kupovine šivaće mašine i alata koji bi poslovanje podigli na kvalitetniji i bezbjedniji nivo. S obzirom da je preduzetnik dobio 3 000 eura, mašina nije nabavljena, već samo veća količina materijala potrebnih za izradu lampi, što se pozitivno odrazilo na poslovanje. S tim u vezi mišljenja smo da je dodijeljena pomoć bila manje uspješna.

U okviru **Agrobudžeta** svake godine dodjelom povoljnih kredita za individualne poljoprivredne proizvođače, po povoljnim uslovima (kamatna stopa 3%, grejs period 12 mjeseci) se stimuliše poljoprivredna proizvodnja. Odgovarajuća sredstva će doprinijeti prevazilaženju problema u poljoprivrednoj proizvodnji kod proizvođača koji ih koriste. Nakon dodjele kredita u iznosu od 3000 do 4000 eura, investirano je u kupovinu novih zasada, grla stoke i opreme, što dovodi do povećanja poljoprivredne proizvodnje.

Obzirom na svrhu upotrebe dodijeljenih sredstava i podizanje kvaliteta poljoprivredne proizvodnje individualnih poljoprivrednih proizvođača, mišljenja smo da je dodijeljena pomoć bila uspješna.

OPŠTINA BIJELO POLJE

Šema pod nazivom Program kreditne podrške razvoju turizma i preduzetništva 2009 – 2014, Sekretarijata za finansije i ekonomski razvoj, donijeta 2009. godine predviđa da iznos dodijeljenih kredita bude od 500,00 do 2.000,00 eur, sa rokom otplate od tri godine, sa kamatnom stopom od 7,5 do 8%. Za sve one korisnike kredita koji su bili uredni u vraćanju kredita po dospjelim anuitetima, izvršiće se pružanje neposredne novčane

pomoći, kao regresiranje kamate za korisnike kredita kojima su poslovne banke odobrile kredit za podsticanje razvoja turizma i preduzetništva, u iznosu od 50% kamatne stope.

U 2011. godini, poslovne banke su, na prijedlog opštinske komisije, dodijelile 15 kredita za podsticaj razvoja poljoprivrede turizma i zapošljavanja sa rokom otplate od tri godine, čija otplata završava u 2014. godini. U 2014. godini odobrene su 3 subvencije, a obzirom da je prethodne dvije godine odobreno 5 subvencija za kredite odobrene 2011. godine, to znači da je isplaćeno ukupno 8 subvencija za kredite odobrene 2011. godine, tj. 53,33 % od ukupnog broja kredita odobrenih 2011. godine. Državna pomoć je dodijeljena na osnovu Odluke o davanju garancija za odobrene kredite za podsticaj razvoja poljoprivrede, turizma i zapošljavanja ("Sl.list RCG – opštinski propisi" br.24/07, 26/09). Sekretarijat za finansije je isplatio 50 subvencija u 2014. godini, 23 subvencije po odobrenjima iz 2012. godine i 27 po odobrenjima iz 2013. godine.

Nakon dodijeljene pomoći u vidu subvencija kamatne stope, 50 korisnika kreditnih sredstava su ostvarili pravo na subvenciju kamatne stope i tako praktično isplatili samo glavnica kreditnih sredstava i u tom smislu pomoć je uspješna.

OPŠTINA DANILOVGRAD

Program: Subvencionisanje mljekara koje otkupljuju primarnu sirovinu (mlijeko) na području opštine Danilovgrad.

Stimulisanje kooperanata da prodaju primarnu sirovinu (mlijeko) mljekarima a ne da proizvode mliječne proizvode u sopstvenoj režiji.

Na osnovu analiza koje pokazuju da mljekare imaju povećan broj kooperanata sa većim brojem grla može se tvrditi da je dodijeljena pomoć bila uspješna.

Program: Dotacije pravnim i fizičkim licima koja obavljaju javni prevoz putnika u prigradskom unutrašnjem drumskom prevozu.

Realizacija ovog programa dovela je do porasta broja putnika i učenika koji koriste javni prevoz na relacijama na kojima saobraćaju prevoznici kojima se dotiraju određena finansijska sredstva iz budžeta Opštine.

Prije dodjele pomenutog vida pomoći nije postojao nikakav prevoz na relacijama na kojima saobraćaju prevoznici kojima se dotiraju određena finansijska sredstva.

Podaci dobijeni od strane škola o porastu broja učenika na relacijama na kojima saobraćaju prevoznici kojima se dotiraju određena finansijska sredstva ukazuju na to da je dodijeljena pomoć bila uspješna.

INVESTICIONO-RAZVOJNI FOND

U detaljnom tabelarnom pregledu, navedeni su iznosi kreditnih sredstava koja su odobrena i realizovana, shodno Rješenju Komisije za kontrolu državne pomoći, broj 01-74 od 24. decembra 2013. godine, za period 01.01 - 31.12.2014.godine. U pitanju su dugoročni i kratkoročni investicioni krediti, krediti odobreni sektoru malih i srednjih preduzeća, preduzetnicima i registrovanim poljoprivrednim proizvođačima, kao i krediti za infrastrukturne projekte.

Investiciono - razvojni fond Crne Gore AD od svog osnivanja nastoji da kreditnom podrškom usmjerenom ka sektoru malih i srednjih preduzeća, preduzetnika i poljoprivrednika predstavlja efikasan mehanizam razvoju preduzetničke inicijative u Crnoj Gori. Efikasnost podrške koju IRF sprovodi zasniva se na konkurentnim fiksnim kamatnim stopama koje su tokom 2014. godine iznosile od 4% do 7% godišnje.

Takođe, IRF obezbjeđuje još povoljnije uslove kreditiranja za projekte koji se realizuju na sjeveru Crne Gore, i opštinama Ulcinj i Cetinje kao manje razvijenim opštinama, obezbjeđujući im stimulacije u vidu sniženja ugovorne kamatne stope za 1%. Dodatna povoljnost obezbijeđena je i u kreditnom aranžmanu sa Evropskom Investicionom

Bankom, koji je na snazi od septembra 2012. godine, a koji predviđa sniženje važećih kamatnih stopa za 2014. godinu za dodatnih 0,5% ukoliko se projekat realizuje iz sredstava EIB-a.

Prosječna ročnost kredita koji su sastavni dio Izvještaja o državnoj pomoći za 2014. godinu iznosi 6 godina. Kamatna stopa je definitivno konkurentna ako se ima u vidu da je prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju decembra 2014. godine iznosila 9,22%.

Ukupan sumarni ekvivalent subvencije državne pomoći za 2014. godinu iznosi 4.960.027,54 eura. U tabeli koja slijedi, dat je uporedni pregled ostvarenih rezultata ekvivalenta subvencije državne pomoći u periodu od osnivanja IRF-a (kao pravnog nasljednika Fonda za razvoj CG) zaključno sa 2014. godinom.

Godina	2010	2011	2012	2013	2014
Ekvivalent subvencije (eur)	852,174.96	1,365,736.60	1.431.989,06	3.497.732,83	4.960.027,54

Kao što se iz date tabele zaključuje ekvivalent subvencije ima trend rasta, a uslovljen je jačanjem kreditnog potencijala IRF-a, povećanjem limita za odobrene kredite, kao i kvantitativnim rastom broja odobrenih kredita. Rastu kreditnog potencijala IRF-a uveliko su doprinijela i dodatna kreditna sredstva koja IRF koristi iz Evropske Investicione Banke počev od septembra 2012. godine.

Ako se uzmu u obzir 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godina (kao period od kada posluje IRF), uočava se pozitivan trend kreditne aktivnosti, pa samim tim rast ekvivalenta subvencija iz te aktivnosti.

Prilikom ocjene uspješnosti pomoći napravljen je osvrt na do sada ostvarene rezultate ekvivalenta pomoći od 2010-2014.godine, a koji su prijavljeni Komisiji za kontrolu državne pomoći.

Na osnovu prezetnovanih podataka može se zaključiti da je dodijeljena pomoć bila uspješna.

ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE CRNE GORE

Visina isplaćene državne pomoći u 2014. godini, obračunate na osnovu iznosa razlike između kamatne stope na isplaćena kreditna sredstva putem Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori i referentne kamatne stope (podatak Komisije za kontrolu državne pomoći) je znatno ispod dozvoljene visine opravdanih troškova definisanih članom 7 Uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći. Pored toga, u skladu sa ovim članom, konkursom je definisano da podnosioci zahtjeva za kredit moraju raspolagati sa sopstvenim učešćem od najmanje 30% od ukupne predračunske vrijednosti projekta. Sopstveno učešće može biti iskazano u vidu stvari, prava i novca.

Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori u funkciji je podrške nezaposlenim licima da ostvare svoje poslovne ideje i razvoja sektora malih preduzeća. Uslovi pod kojima se dodjeljuju sredstva iz ove kreditne linije su sljedeći:

- iznos odobrenog kredita po novozaposlenom radniku je do 5.000,00 eur;
- krediti se odobravaju za otvaranje najviše 3 radna mjesta, dakle, maksimalni iznos kredita je 15.000,00 eur;
- grace period je godinu dana od dana prenosa sredstava na žiro-račun korisnika kredita;
- krediti se vraćaju u polugodišnjim anuitetima;
- rok povraćaja sredstava je:
  - tri godine za nezaposlena lica u polugodišnjim anuitetima (3+1),
  - dvije godine za mala preduzeća i preduzetnike (2+1);

- kamatna stopa na godišnjem nivou je:
  - 3% za projekte čiji su nosioci žene,
  - 3% za projekte koji se realizuju u opštinama: Pljevlja, Žabljak, Bijelo Polje, Mojkovac, Berane, Andrijevica, Rožaje, Plav, Nikšić, Šavnik, Plužine, Kolašin i Cetinje,
  - 4% za projekte koji se realizuju u opštinama: Podgorica, Danilovgrad, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Bar, Budva i Ulcinj;

Za kreditna sredstva putem Inoviranog programa samozapošljavanja mogu konkurisati nezaposlena lica sa evidencije Zavoda koja bi nakon kreditne podrške bila obavezna da se registruju kao individualni poljoprivredni proizvođači, preduzetnici ili pravna lica; mala preduzeća i preduzetnici koji su registrovani u skladu sa Zakonom o privrednim društvima. U 2014. godini isfinansirano je 34 kredita u vrijednosti od 200.000,00 eura namijenjenih otvaranju 40 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 28 (82,35 %) isfinansiranih kredita su dodijeljeni nezaposlenim licima, dok je 6 (17,65 %) kredita namijenjeno pravnim licima. Pripadnice ženskog pola su nosioci 12 isfinansiranih kredita (42,86 % isfinansiranih kredita za nezaposlena lica) u iznosu od 60.000 eura.

Akcentat prilikom finansiranja kredita je bio na manje razvijenim opštinama, tako da je njihov razvoj potpomognut finansiranjem 23 (67,65%) kredita u vrijednosti od 140.000,00 eura.

Najveći broj kredita je isfinansiran u opštinama: Nikšić (12 ili 35,29%), Bar (6 ili 17,65%) i Bijelo Polje (5 ili 14,71%).

Isfinansirani krediti po opštinama

Rb	Opština	Broj kredita	Broj radnika	Sredstva (Eur)
1.	Andrijevica	0	0	0
2.	Berane	3	5	25.000
3.	Bijelo Polje	5	5	25.000
4.	Žabljak	0	0	0
5.	Kolašin	2	2	10.000
6.	Mojkovac	0	0	0
7.	Nikšić	12	14	70.000
8.	Plav	0	0	0
9.	Plužine	0	0	0
10.	Pljevlja	1	2	10.000
11.	Rožaje	0	0	0
12.	Cetinje	0	0	0
13.	Šavnik	0	0	0
14.	Manje razvijene opštine (1 do 13)	23	28	140.000
15.	Bar	6	7	35.000
16.	Budva	0	0	0
17.	Danilovgrad	1	1	5.000
18.	Kotor	1	1	5.000
19.	Podgorica	3	3	15.000
20.	Tivat	0	0	0
21.	Ulcinj	0	0	0
22.	Herceg Novi	0	0	0
23.	Ostale opštine (15 do 22)	11	12	60.000
24.	Ukupno (14 + 23):	34	40	200.000

Pregled isfinansiranih kredita po statusu

Rb	Korisnik sredstava	Broj	Broj radnika	Sredstva
----	--------------------	------	--------------	----------

		kredita		(Eur)
1.	Nezaposleni (ukupno)	28	28	140.000
	Nezaposleni (žene)	12	12	60.000
2.	Preduzetnici	0	0	0
3.	Pravna lica	6	12	60.000
4.	Ukupno	34	40	200.000

Izvor navedenih podataka je Baza podataka Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, odluke o kreditu i ugovori o kreditu (Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori).

Na osnovu navedenih podataka smatramo da je državna pomoć u realizaciji kredita iz Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori bila uspješna.

10. REZIME

U izradi Izvještaja za 2014. godinu korišćena je metodologija koja je propisana od strane Evropske komisije u oblasti izvještavanja o državnoj pomoći.

U cilju što tačnijeg prikazivanja podataka u Godišnjem izvještaju, Komisija je koristila i podatke iz Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2014. godinu. Razlog za ovakvo postupanje Komisije uslovljen je prethodnim iskustvom u izradi godišnjih izvještaja, koje se prije svega ogleda u nedovoljnom poznavanju oblasti državne pomoći od strane lica nadležnih za dostavljanje podataka¹⁰, što na kraju rezultira nepotpunim i nedovoljno obrađenim podacima o dodijeljenim državnim pomoćima.

U 2014. godini u Crnoj Gori je dodijeljena državna pomoć u ukupnom iznosu od 28.032.376,86 eura, što u odnosu na ukupno dodijeljenu državnu pomoć u 2013. godini, koja je iznosila 100.300.834,60 eura, predstavlja smanjenje od 72,05%.

Neprijavljene državne pomoći u 2014. godini iznosile su 6.509.394,51 eura, odnosno 23,22% ukupno dodijeljene pomoći, dok je u 2013. godini taj procenat bio znatno manji i iznosio je 0,55%). Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da je klauzula mirovanja (standstill clause)¹¹ standard u Evropskoj uniji, Vlada Crne Gore je u cilju jačanja mehanizama za kontrolu državne pomoći izmijenila Poslovnik o svom radu na način što je obavezala resorna ministarstva da uz materijale koje dostavljaju na razmatranje, obavezno prilože i mišljenje Komisije za kontrolu državne pomoći. Ovim se stvaraju proceduralne pretpostavke za preventivno djelovanje u ovoj oblasti na način što će Komisija imati obavezu da pregleda svaki materijal koji se upućuje Vladi na razmatranje, i za one koji sadrže mjere državne pomoći dati ocjenu o usklađenosti.

Drugi način kontrole državne pomoći odnosi se na naknadnu kontrolu. Ova vrsta kontrole daje mogućnost zainteresovanim stranama da na osnovu svojih saznanja o navodnoj dodjeli nezakonite ili zloupotrebi državne pomoći pred Komisijom za kontrolu državne pomoći pokrenu postupak za njenu ocjenu. Osim ovog načina naknadne kontrole, zainteresovane strane imaju mogućnost podnošenja tužbe Upravnom sudu na rješenje Komisije za kontrolu državne pomoći.

Takođe, Komisija za kontrolu državne pomoći, shodno ovlašćenjima iz člana 20 Zakona o kontroli državne pomoći, može po službenoj dužnosti (*ex-officio*) pokrenuti postupak ocjene usklađenosti mjere državne pomoći. U tom smislu, Komisija za kontrolu državne pomoći je u prethodnom periodu pokrenula dva postupka za ocjenu usklađenosti¹², o tome obavijestila davaoca i putem website-a (www.kkdp.gov.me) pozvala zainteresovane strane da dostave komentare na mjere državne pomoći koje su predmet ocjene.

U cilju daljeg jačanja ovlašćenja Komisije u pogledu kontrole državne pomoći u Crnoj Gori, Ministarstvo finansija će pripremiti Nacrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o kontroli državne pomoći, kojim će se, između ostalog, biti propisane detaljne procedure pred Komisijom i nadležnim sudom, kazne, odredbe o povraćaju nezakonite i neusklađene državne pomoći, kao i procedure za naknadno usklađivanje svih postojećih mjera državne pomoći.

¹⁰ Godišnji izvještaj se shodno odredbama člana 23 Zakona o kontroli državne pomoći priprema na bazi podataka dobijenih od strane davaoca.

¹¹ Nijedna mjera državne pomoći ne može biti dodijeljena bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela za kontrolu državne pomoći, odnosno EK

¹² <http://www.kkdp.gov.me/vijesti/149301/Obavjestenje-Komisije-za-kontrolu-drzavne-pomoci.html> i <http://www.kkdp.gov.me/vijesti/149468/Obavjestenje-Komisije-za-kontrolu-drzavne-pomoci.html>

U međuvremenu, Ministarstvo finansija je, u cilju potpunog usklađivanja svog nacionalnog zakonodavstva iz ove oblasti sa pravnom tekovinom, a na osnovu ovlašćenja iz Uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći, donijelo Pravilnik o listi pravila državne pomoći u kome je objavljeno trinaest regulativa Evropske komisije, Evropskog Savjeta, Evropskog Parlamenta i prakse Evropskog suda koja se primjenjuju na državnu pomoć.

Radi usklađivanja sa pravnom tekovinom, Komisija za kontroli državne pomoći je bila u obavezi da izradi inventar (popis) postojećih mjera državne pomoći i predloži način i rokove njihovog usklađivanja. U postupku izrade inventara identifikovano je deset propisa. Procedura usklađivanja je završena za dva propisa, dok je za ostale u toku.

U 2014. godini, od ukupno jedanaest prijavljenih mjera državne pomoći, osam su bile šeme, što predstavlja pozitivan trend jer su iste manje selektivne i obuhvataju veći broj korisnika. Prijavljene šeme pomoći bile su usmjerene na zapošljavanje, razvoj malih i srednjih preduzeća i regionalni razvoj. Komisija za kontrolu državne pomoći očekuje da se ovaj trend nastavi i u narednom periodu, što će u konačnom rezultirati većim udjelom tzv. „dobrih“ državnih pomoći u ukupno dodijeljenoj pomoći.

Projekat jačanja upravljačkih kapaciteta u oblasti državne pomoći u Crnoj Gori (SAM), finansiran od strane Evropske komisije i njemačke Vlade (GIZ - njemačka agencija za međunarodnu saradnju) okončan je u junu 2015. godine. Osim rezultata koji se odnose na usklađivanje sa pravnom tekovinom, tokom trajanja projekta održano je niz seminara, radionica i okruglih stolova, zahvaljujući kojima su svoja znanja unapređivali ne samo službenici čiji je državna pomoć direktni posao, već i svi oni kojih se ona neposredno tiče, a kojih nije malo uzimajući u obzir njenu horizontalnost.

U narednom periodu planirana je realizacija novog projekta u oblasti državne pomoći koji će imati za cilj poboljšanje institucionalnog i zakonskog okvira za kontrolu državne pomoći, uspostavljanje centralnog informacionog softvera za državnu pomoć, uključujući i de minimis softver, kao i jačanje administrativnih kapaciteta svih subjekata uključenih u proces dodjele i kontrole državne pomoći. Projekat će biti finansiran od strane Evropske komisije kroz IPA 2015 komponentu.

Prilog A

**Informacija
o privrednim subjektima koji su bili korisnici državne pomoći u 2014. godini**

Tabela 13: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2014. godini prema vrstama (instrumentima) dodjele

Iznosi u milionima eura

Kategorija državne pomoći	A1	A2	B1	C1	C2	D	Ukupno
1.Horizontalna državna pomoć	6,654	0,000	0,000	4,064	0,000	9,569	20,286
Obuka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zapošljavanje	0,669	0,000	0,000	0,022	0,000	0,000	0,690
MSP	0,000	0,000	0,000	4,042	0,000	0,000	4,042
Sanacija i restrukturiranje	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	9,569	9,569
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Istraživanje i razvoj	0,655	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,655
Ostale pomoći	5,330	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	5,330
2.Sektorska državna pomoć	3,962	0,000	1,641	0,000	0,000	0,000	5,603
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Čelik	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Saobraćaj	0,000	0,000	1,641	0,000	0,000	0,000	1,641
Poljoprivreda i ribarstvo	0,456	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,456
Kultura, informisanje i sport	3,506	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,506
Brodogradnja	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Finansijske usluge	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
3.Regionalna državna pomoć	0,012	0,120	0,000	0,011	0,000	2,000	2,143
Ukupno	10,628	0,120	1,641	4,075	0,000	11,569	28,032

Odredbama člana 4 Pravilnika propisano je da godišnji izvještaj sadrži sljedeće podatke:

A1 - donacije, subvencije kamate, otpis duga i druge pomoći u skladu sa zakonom;

- A2 - poreske olakšice i socijalna davanja (otpis, odlaganje plaćanja poreza i doprinosa);
- B1 – učešće u udjelu u kapitalu, uključujući konverziju duga u akcijski kapital;
- C1 - zajmovi sa kamatnim stopama nižim od kamatne stope na finansijskom tržištu i zajmovi privrednim društvima u poteškoćama;
- C2 - ostale mjere;
- D - garancije.

U tabeli 13, u okviru instrumenta **A1** u 2014. godini, dodijeljena je državna pomoć u iznosu od **10.627.749,81 eura**.

Horizontalna državna pomoć dodijeljena kroz instrument **A1** iznosi **6.653.974,12 eura**, i ista je dodijeljena za:

1. Zapošljavanje – 297.259,44 eura (pomoć dodijeljena u okviru programa Zavoda za zapošljavanje Crne Gore: Program subvencionisanog zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u 2014. godini);
2. Zapošljavanje – 371.426,06 eura (pomoć dodijeljena na osnovu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom)
3. Istraživanje i razvoj – 655.288,62 eura (pomoć je dodijeljena od strane Ministarstva nauke i nije prijavljena Komisiji za kontrolu državne pomoći); i
4. Ostale pomoći – 5.330.000,00 eura (pomoć je dodijeljena od strane Ministarstva ekonomije. Navedena dodjela nije prijavljene Komisiji za kontrolu državne pomoći.).

Sektorska državna pomoć dodijeljena kroz instrument **A1** iznosi **3.961.975,69 eura**, i odnosi se na sljedeće:

1. Poljoprivreda i ribarstvo – 455.799,14 eura (najveći dio ove pomoći, u iznosu od 363.757,87 eura dodijeljen je od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, u okviru Agrobudžeta. Preostali dio odnosi se na pomoć koju je opština Danilovgrad dodjeljivala poljoprivrednim proizvođačima, odnosno subvencionirala otkup mlijeka (74.428,00 eura), opština Podgorica za prevazilaženje problema u poljoprivrednoj proizvodnji kod proizvođača (4.791,00 eura) i opština Bijelo Polje za podsticaj razvoja poljoprivrede, turizma i zapošljavanja (12.822,27 eura)
2. Kultura, informisanje i sport – 3.506.176,55 eura najveći dio odnosi se na pomoći Ministarstva kulture koje je Ministarstvo dodjeljivalo u okviru svojih programa kako slijedi (2.995.868,55 eura):
  - Program: Kulturno umjetničko stvaralaštvo - 1.108.584,57 eura
  - Program: Kulturna baština - 796.531,83 eura
  - Program: Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore - 258.567,99 eura
  - Program: Podrška razvoju medijskog pluralizma - 215.591,80 eura
  - Program: Prenos radio-difuznog signala na teritoriji Crne Gore - 218.499,96 eura
  - Program: Javni radio difuzni servis Crne Gore - 285.000,00 eura
  - Program: Razvoj kulture u Nikšiću – 140.092,40 eura
  - Pomoći koje su dodijeljene mimo programa državne pomoći - 100.000,00 eura.

Preostali dio odnosi se na pomoć koju je Prijestonica Cetinje dodijelila za realizaciju sportskih aktivnosti i sportskih dešavanja u tom gradu (389.161,00 eura), kao i na subvenciju za filmsko ostvarenje (21.147,00 eura). Navedene dodijele nijesu prijavljene Komisiji za kontrolu državne pomoći.

Regionalna državna pomoć dodijeljena kroz instrument **A1** iznosi 11.800,00 eura i dodijeljena je na osnovu:

- Programa podsticanja razvoja klastera u Sjevernom regionu i manje razvijenim opštinama Crne Gore za 2012-2016. godinu Ministarstva ekonomije u iznosu od 10.000,00 eura,
- Programa povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2014-2016. godine Ministarstva ekonomije u iznosu od 1.800,00 eura u obliku subvencije refundiranjem dijela troškova investicije.

U tabeli 13 u okviru instrumenta **A2** prikazana je dodijeljena državna pomoć u iznosu od 6.231,43 eura. Cjelokupan iznos pomoći dodijeljen je u okviru regionalnih pomoći, ekvivalent subvencije pomoći dodijeljene na osnovu Investicionog plana AD Ski Resort – Kolašin 1450 u cilju povećanja turističke ponude sjevernog regiona a ujedno i podsticanja razvoja određene regije Crne Gore.

Takođe, u okviru istog instrumenta, prikazana je pomoć dodijeljan od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma u iznosu od 100.256,05 eura. Navedeni iznos dodijeljen je u na osnovu Investicionog plana Gintasmont Investment Construction and Trade AD Podgorica u cilju povećanja ponude ugostiteljskih usluga u Podgorici.

Nadalje, Opština Kolašin je dodijela državnu pomoći pravnim i fizičkim licima registrovanim za obavljanje turističke i ugostiteljske djelatnosti, zbog propasti zimske turističke sezone, u vidu oslobođenja plaćanja dijela iznosa poreza na nepokretnosti za 2014. godinu (iznos: 13.797,89 eura). Naime, dodijeljena pomoć je kategorizovana kao regionalna, a ista nije prijavljena Komsiji za kontrolu državne pomoći.

U tabeli 13 u okviru instrumenta **B1** prikazana je dodijeljena državna pomoć u iznosu od **1.640.662,12 eura**. Cjelokupan iznos pomoći dodijeljen je u okviru sektorskih pomoći, i to za sektor saobraćaja. Navedeni iznos predstavlja preuzimanje duga od strane Vlade Crne Gore Montenegro Airlines-a, radi finansiranja jednog od aviona tipa Embraer, na osnovu Plana restrukturiranja ove kompanije (rješenje Komisije za kontrolu državne pomoći, akt br. 01-36/1 od 20. juna 2012. godine).

U tabeli 13 u okviru instrumenta **C1** prikazana je dodijeljena državna pomoć u iznosu od **4.074.950,61 eura**. Iznos pomoći dodijeljen u okviru horizontalnih pomoći iznosi 4.063.678,61 eura i odnosi se na sljedeće:

1. Zapošljavanje - 21.544,46 eura (pomoć dodijeljena u okviru "Inoviranog programa samozapošljavanja" Zavoda za zapošljavanje Crne Gore
2. Mala i srednja preduzeća – 4.042.134,15 eura (pomoć dodijeljena na osnovu Godišnjeg programa rada IRF-a za 2014. godinu)

Regionalna državna pomoć dodijeljena kroz instrument **C1** iznosi 11.272,00 eura i dodijeljena je na osnovu Programa podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama od strane Ministarstva ekonomije.

U tabeli 13 u okviru instrumenta **D**, u 2014. godini dodijeljena je državna pomoć u iznosu od **11.568.728,95 eura**.

Horizontalna državna pomoć dodijeljena kroz ovaj instrument iznosi 9.568.728,95 eura¹³, a regionalna pomoć dodijeljena kroz ovaj instrument odnosi se na izdatu garanciju za kreditno zaduženje CGES-u i iznosi 2.000.000,00 eura..

¹³ Vidjeti strane 16, 23-24